د پوهنې وزارت
د تعلیمي نصاب د پراختیا او
درسي کتابونو د تالیف ریاست

پښتو

لومړی ټولګی

د چاپ کال: ۱۳۸۸ هـ . ش.

د پوهنې وزارت

د تعلیمي نصاب د پراختیا او

درسي کتابونو د تالیف ریاست

پښتو

لومړی ټولګی

د چاپ کال: ۱۳۸۸ هـ . ش.

د کتاب د تألیف، څېړنې او تدقیق کمیټې

لیکوالان:

۱. سر مؤلف پیر محمد (وردګ) او سوسن (وردګ).

تایید او مطالعه:

ملي شورا:

د ولسي او مشرانو جرګو د دیني، پوهنې او لوړو زده کړو د کمیسیونونو غړي.

د څېړنې او تدقیق کمېټې:

کابل پوهنتون:

۱. پوهندوی محمد رفیق رفیق د کابل پوهنتون د ژبو او ادبیاتو د پوهنځي د پښتو دیپارټمنټ استاد.
۲. پوهنمل مکمل د کابل پوهنتون اداري مرستیال.
۳. پوهنمل محمد آقا شېرزاد د ښوونې او روزنې پوهنځي استاد.
۴. پوهنوال لطف الله صافی د کابل پوهنتون استاد.
۵. ډاکټر الف شاه ځدران د ټولنیزو علومو د پوهنځی استاد.

علومو اکاډمي:

۱. څېړونکی عبدالله بختانی خدمتګار د افغانستان د علومو د اکاډمۍ پخوانی غړی.
۲. څېړونکی حبیب الله رفیع د افغانستان د علومو اکاډمۍ علمي غړی.
۳. سر څېړونکی عبدالواجد واجد د افغانستان د علومو د اکاډمۍ د ژبو او ادبیاتو د مرکز رئیس.

پوهنې وزارت:

۱. ډاکټر صدیق الله ویرا د پوهنې وزارت سلا کار.
۲. پوهاند ګل رحمن د ښوونې او روزنې د پوهنځي رئیس.
۳. د سر مؤلف مرستیال امین الله نژند د پښتو دیپارټمنټ علمي او مسلکي غړی.
۴. د مؤلف مرستیاله فروزان خاموش د پښتو دیپارټمنټ علمي او مسلکي غړې.
۵. محمد عزیز تحریک د پښتو دیپارټمنت آمر.
۶. د مؤلف مرستیال محمد سهراب دیدار د پښتو دیپارټمنټ علمي او مسلکي غړی.
۷. فریده نایبی د پښتو دیپارټمنټ علمي او مسلکي غړې.
۸. انځورګران: سید انور مېچنخېل او محمد ظاهر طاهري د آرت او هنر د دیپارټمنت غړي.

د محتویاتو، دینی، او ادبیاتو، فرهنګي او سیاسي برخو د څېړنې او کره کتنې کمېټې:

۱– دوکتور محمد یوسف نیازي د پوهنې وزارت سلاکار.
۲– محمد آصف ننګ د پوهنې وزارت د خپرونو او اطلاعاتو رئیس.

د څېړنې او تدقیق د څارنې کمیته:

– دکتور عبدالغفور غزنوي د پوهنې وزارت د تعلیمي نصاب د پراختیا، د ساینس مرکز او د خپرونو مرستیال. دکمېټې رئیس

ـ محمد صدیق پتمن د پوهنې وزارت تدریسي مرستیال. غړی.

ـ د سرمؤلف مرستیال عبدالظاهر ګلستانی د تعلیمي نصاب د پراختیا او درسي کتابونو د تألیف رئیس. غړی.

بسم الله الرحمن الرحیم

پیغام

د لوی خدای (ج) شکر ادا کوو چې زمونږ د مجاهد ملت د کلکې ارادې، بیدریغه قربانیو، د ملګرو ملتونو او د نړۍ د بشردوستو هېوادونو د نیکو هلوځلو په پایله کې په هېواد کې سراسري سوله او مشروع سیاسي نظام ټینګ شو او له جګړې څخه را پیدا شوی ځوکلن کړاو یې پای ته ورساوه. د افغانستان اسلامي جمهوریت او په سر کې یې جلالتمآب حامدکرزی د واکمن وګړنیز نظام له پیل څخه ملي سترو مـــوخو ته د رسېدو په هیله د هېواد د بیارغـاونې او پراختیا په ټولو برخوکې د نوو پروګرامونو تګلاره پیل کړې ده. د ښوونې او روزنې په برخه کې او د معارف د نوي کیدو او غوړیدو په لاره کې هڅې، د ملي یووالي، متمدنو، رښتینو او د پیاوړو مسلمانانو په توګه د نوی ځوان نسل د روزنې په برخه کې د دغه جلالتمآب زیات ملاتړ او زړه سواندې لارښوونې چې تر تطبیق لاندې دي د ډېرې درناوي وړ دي.

دپوهنې وزارت دهغو لارښوونو او نوښتونو له جملې څخه چې د افغانستان دپوهنې د بیارغـاونې په لاره کې یې ترلاس لاندې لـري، د تعلیمي نـصاب د پرمختیا او درسي کتـابونو د تـالیف ریاست تـه دنـده ورکړې ده چې له یوې خوا د ښوونځیو د لوست دکتابونو دکمښت او نشتوالي ستونزه لـرې کـړي او لـه بل پلوه د افغانستان د اسلامي جمهوري دولت د علمي او فرهنګي پالیسۍ اوموخو په رڼا کې د داسې واحد تعلیمي نصاب په ترتیبولو بوخت شي چې د هېواد اوسنیو او راتلونکو اړتیاوو ته ځواب ووایي.

زمونږ نوی تعلیمي نصاب چې د افغانې ټولنې له غوښتنو او نړیوالو معیارونو سره عیار شوی، موخه یې د هېواد د بچیانو اسلامي اوعلمي روزنـه اوزده کـړه ده چې پـه نتیجه کې یې دپـوهنې د زده کوونکو، ماشومانو، تنکیوځوانانو او ځوانانو په ذهن کې سالم تفکر پیاوړی او هغوی د نوې پوهې له ارزښتونو سره آشنا کوي. زمونږ د هېواد ځوانان باید متدین مسلمانان، هیوادپـال، بشرپال او د پوهې او کمال پـر ګاڼه سمبال انسانان وروزل شي ترڅو د علومو د پرمختیا او معاصر تمدن له پرمختګ سره اشنایي ترلاسه کړي او په ټینګ هوډ سره له هغو نوو او مثبتو بدلونونو څخه چې رامنځته شوي دي ګټه واخلي. دنوي افغانستان او د یوې سوکاله ټولنې د جوړونې په موخه د ساینس او تکنالوژۍ له بـدلونونو سربېره بایـد د انساني علومو له بنسټونو، د بشري حقونو د ساتنې، سولې، هېوادپـالنې، ملي یـوالي، د استوګنې د سالم چاپیریال د ساتنې اوسوله ییز ګډ ژوند څخه خبر وي. د جهل لـه تـورتم او د مخدره توکو لـه تولید او قاچاق سره مبارزه د خپلوزده کړوپه سرکې په پام کې ونیسي.

مونږ له رښتینو، زړه سواندو اوتجربه لرونکو ښوونکو څخه چې د نوي تعلیمي نـصاب پـه تطبیق کې د هېواد د بچیانو د زده کړې او روزنې سترمسؤلیت پر غاړه لري او دغه راز د هېواد د پوهنې د برخې له نورو علمي، فرهنګي شخصیتونو او پوهانو څخه هیله لرو چې د خپلو رغنده نظرونو او وړاندیزونو په وړاندې کولو سره زمونږ له لیکوالو سره د درسي کتابونو په لیکلو او پیاوړي کولو کې مرستې وکړي. په همدې ډول له تمویلوونکو هېوادونو او درنو سازمانونو (د امریکا د متحده ایالتونو د نړیوالې پراختیا اداره، دانیدا، یونیسف، نړیوال بانک اویونیسکو)څخه چې دکتابونو په تالیف او چاپولوکې یې د پوهنې له وزارت سره مادي اوتخنیکي مرسته کړې ده مننه کوو. له ټولو ګرانو زده کوونکو، درنو ښوونکو او محترمو میندو پلرونو څخه هیله کوو چې د درسي کتابونو په ښه ساتنه کې خپله مرسته ونه سپموي.

فاروق وردک

دافغانستان داسلامي جمهوریت دپوهنې وزیر

فهرست

د چمتووالي دوره ....

انځورېزه الفبې ....

۱. ا ، الله (ج) .... (۳ دري ساعتونه)

۲. آ ، آسمان .... (۳ دري ساعتونه)

۳. ب ، بريالی .... (۳ دري ساعتونه)

۴. پ، پوپل .... (۳ دري ساعتونه)

۵. ت، تله .... (۳ دري ساعتونه)

۶. ټ ، ټال .... (۳ دري ساعتونه)

۷. ث، ثور .... (۳ دري ساعتونه)

۸. ج، جاله وان .... (۳ دري ساعتونه)

۹. ح، حج .... (۳ دري ساعتونه)

۱۰. خ، خېمه .... (۳ دري ساعتونه)

۱۱. چ، چارمغز... (۳ دري ساعتونه)

۱۲. څ، څرخی .... (۳ دري ساعتونه)

۱۳. ځ، ځنګل .... (۳ دري ساعتونه)

۱۴. د، دوکان... (۳ دري ساعتونه)

۱۵. ډ، ډنډ .... (۳ دري ساعتونه)

۱۶. ذ، آذان .... (۳ دري ساعتونه)

۱۷. ر، رمه .... (۳ دري ساعتونه)

۱۸. ړ، ړوند .... (۳ دري ساعتونه)

۱۹. ز، زرګر .... (۳ دري ساعتونه)

۲۰. ژ، ژرنده .... (۳ دري ساعتونه)

۲۱. ږ ، وږی .... (۳ دري ساعتونه)

۲۲. س، سابه .... (۳ دري ساعتونه)

۲۳. ش، شپون .... (۳ دري ساعتونه)

۲۴. ښ، ښار .... (۳ دري ساعتونه)

۲۵. ص، صندلی... (۳ دري ساعتونه)

۲۶. ض، حوض .... (۳ دري ساعتونه)

۲۷. ط، طوطي .... (۳ دري ساعتونه)

۲۸. ظ، منظره .... (۳ دري ساعتونه)

۲۹. ع، ساعت .... (۳ دري ساعتونه)
۳۰. غ، غاښ .... (۳ دري ساعتونه)
۳۱. ف، فوټبال .... (۳ دري ساعتونه)
۳۲. ق، قلم .... (۳ دري ساعتونه)
۳۳. ک، کور........................ (۳ دري ساعتونه)
۳۴. ګ، ګلان .... (۳ دري ساعتونه)
۳۵. ل، لو .... (۳ دري ساعتونه)
۳۶. م، مور .... (۳ دري ساعتونه)
۳۷. ن، نارنج .... (۳ دري ساعتونه)
۳۸. ڼ، اتڼ .... (۳ دري ساعتونه)
۳۹. و، واوره .... (۳ دري ساعتونه)
۴۰. ه، اره .... (۳ دري ساعتونه)
۴۱. ی، منی .... (۳ دري ساعتونه)
۴۲. ې، مېوې .... (۳ دري ساعتونه)
۴۳. ۍ، هګۍ........................ (۳ دري ساعتونه)
۴۴. ئ، ولولئ .... (۳ دري ساعتونه)
۴۵. ي، منګي .... (۳ دري ساعتونه)
۴۶. هـ، هیلۍ........................ (۳ دري ساعتونه)
۴۷. د الفبې تکرار اوتمرینونه .... (۳ دري ساعتونه)
۴۸. د الفبې ترانه .... (۳ دري ساعتونه)
۴۹. دکال موسمونه .... (۳ دري ساعتونه)
۵۰. اختر .... (۳ دري ساعتونه)
۵۱. زمونږ هېواد .... (۳ دري ساعتونه)
۵۲. بیرغ .... (۳ دري ساعتونه)
۵۳. جرګه .... (۳ دري ساعتونه)
۵۴. کوتره........................ (۳ دري ساعتونه)
۵۵. همکاري .... (۳ دري ساعتونه)
۵۶. ښه انسان .... (۳ دري ساعتونه)
۵۷. زغم........................ (۳ دري ساعتونه)
۵۸. ښه ماشومان .... (۳ دري ساعتونه)
۵۸. اوبه او ژوند .... (۳ دري ساعتونه)

۵۹. لمر .... (۳ دري ساعتونه)
٦۰. روغ سړی .... (۳ دري ساعتونه)
٦۱. بدکارونه .... (۳ دري ساعتونه)
٦۲. اورلګیت .... (۳ دري ساعتونه)
٦۳. ځواني لټوم .... (۳ دري ساعتونه)
٦۴. انا .... (۳ دري ساعتونه)
٦۵. درناوی کول .... (۳ دري ساعتونه)
٦٦. دوستی او ملګرتیا .... (۳ دري ساعتونه)
٦۷. روغه جوړه .... (۳ دري ساعتونه)
٦۸. کتاب .... (۳ دري ساعتونه)
٦۹. دهیلۍ بدشکله بچی ....

یادونه:

دپښتو مضمون په یوه اونۍ کې (۸) ساعته لري او موږ په یوه کال کې (۲۸) اونۍ لرو چې په یوه کال کې ۲۲۴ ساعته کیږي اوس نو دپښتو دکتاب چمتوالي دوري، انځوریزه الفبې او الفباته مو ۲۱ ساعته ورکړي دي.

دپاتې کتاب هر لوست ته مو ۳ ساعته او هر مخ ته دکتاب مو یونیم ساعت او پاتې یو نیم ساعت مو د هر لوست تمرینونوته ورکړی دي.

بسم الله الرحمن الرحيم

دچمتووالي دوره

گ گ گ

و و و ں

b b b >

انځوريزه الفبي

آ	ا	ب		ت	ټ
ث	ج	ح	خ	څ	ځ
د	ډ	ذ	ر	ز	ړ
ژ	ږ	س	ش	ښ	ص
ض	ط	ظ	ع	غ	ف
ق	ګ	ک	ل	م	ن
ڼ	و	ه	هـ	ی	ې
ۍ	ئ	ي			

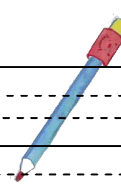

الفبا

ا	آ	ب	پ	ت	ټ	ث
ج	چ	ح	خ	څ	ځ	د
ډ	ذ	ر	ړ	ز	ژ	ږ
س	ش	ښ	ص	ض	ط	ظ
ع	غ	ف	ق	ک	ګ	ل
م	ن	ڼ	و	ه	ۀ	ی
ي	ې	ئ	ۍ			

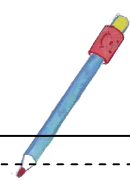

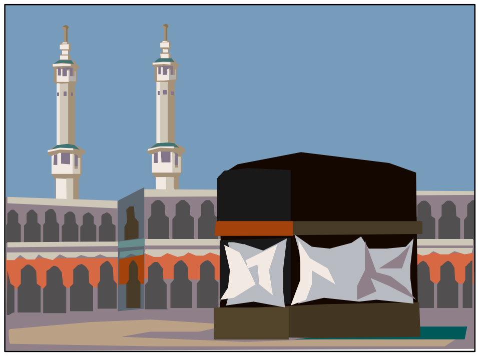

ا

د دې لوست موخه دا ده چې زده کوونکي وکولی شي د (ا) د توري نوم بڼه، غږ او ليکل زده کړي.

پوښتنې:

١. په پورتني انځور کې څه وينئ؟

٢. مونږ د چا بنده ګان يو؟

٣. د الف، شکل څه شي ته ورته دی؟

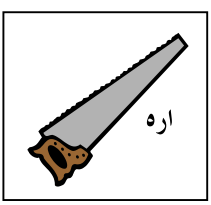

الله (ج)

ا - الله

الله (ج) يــــو دى .

الله

مونږ د الله (ج) بنده ګان يو.

۱. زده کوونکي دې د (الف) غږ په یوازې او ګروپي توګه ادا کړي.

۲. زده کوونکي دې د مخکینۍ پاڼې د چوکاټ د کلمو په څپو کار وکړي.

۳. زده کوونکي دې د (الف) د توري شکل په هوا کې په ګوته رسم کړي او دهغې آواز دې هم وکاږي.

کورنۍ دنده

ا ا ا ا ا ا ا ا

آ

د دې لوست موخه داده چې زده کوونکي د (آ) د توري نوم، بڼه او غږ وپېژندلی شي او هم يې وليکلی شي.

آس

پوښتنې:

١ . په پورتني انځور کې څه وينئ؟

٢ . د شپې په آسمان کې څه شی وينئ؟

آلو

آسمان

آس - مان

آسمان

د ا آســـــــان دی.

آسمان ستوري لري.

۱. زده کوونکي دې د (آ) غږ په یوازې او ګروپي توګه ادا کړي.

۲. زده کوونکي دې د مخکینۍ پاڼې دچوکاټ دکلمو په څېړ کار وکړي.

۳. زده کوونکي دې د (آ) دتوري شکل په هواکې په ګوته رسم کړي،اودهغه آواز دې هم وباسي.

۴. زده کوونکي دې د (آ) توری په خپلو کتابچوکې په کور کې ولیکي.

آ آ آ آ آ آ آ

ب

د دې لوست موخه دا ده چې زده کوونکي د (ب) د توري نوم، بڼه او غږ وپېژندلی شي او هم يې ولیکلی شي.

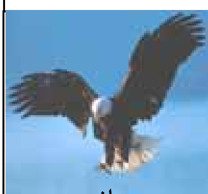
باز

پوښتنې:

۱. په پورتني عکس کې څه وينئ؟
۲. په خوراکي شيانو کې موخه شی خوښيږي؟
۳. ستاسو په کور کې د چا د رباب غږول زده دي؟

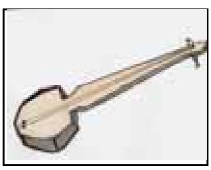
رباب

بادام

بريالی

کـــ - باب
با – با
باد

کباب
بابا
باد

بريالی کباب خوري .

بابا هم کباب خوري.

۱. زده کوونکي دې د (ب) غږ په یوازې او ګروپي توګه ادا کړي.

۲. زده کوونکي دې د مخکینۍ پاڼې دچوکاټ دکلمو په څپو کار وکړي.

۳. زده کوونکي دې د(ب) دتوري شکل په هواکې رسم کړي او دهغې آواز دې هم وباسي.

۴. زده کوونکي دې د(ب) توری په خپلو کتابچو کې په کور کې ولیکي.

کورنۍ دنده

بـ بـ بـ بـ بـ بـ بـ بـ بـ بـ

ب ب ب ب ب ب ب ب

پ

د دې لوست موخه داده چې زده کوونکي د (پ) د توري نـوم، بڼـه او غـږ وپېژنـي او ولیکي.

پوښتنې:

١. پرته له توپ څخه پر نورو کومو شیانو لوبې کوئ؟

٢. دکومو شیانو نومونه په (پ) سره پیل کېږي؟

٣. آیا تاسې پل پېژنئ؟

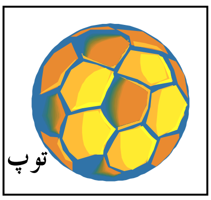

پوپل

پوپل توپ لري.

په توپ لوبې کوي.

زما توپ سپین دی.

تو – پ
پو – پل
پا - ده

توپ
پوپل
پاده

١. زده کوونکي دې د (پ) د توري غږ په يوازې او ګروپي توګه ادا کړي.

٢. زده کوونکي دې د (پ) توری لس ځلي په خپلو کتابچو کې وليکي.

٣. زده کوونکي دې د مخکينۍ پاڼې د چوکاټ د کلمو په څېر کار وکړي.

٤. زده کوونکي دې د لاندې نيمګړو کلمو څخه چې د (پ) په توري سره پيل شوې دي، بشپړې کلمې جوړې کړي.

پ

وپل

اده

وره

ول

پـ پـ پـ پ پ پ

ت

ددې لوست موخه داده چې زده کوونکي د (ت)دتوري نوم، بڼه اوغږ وپېژني او وېې ليکي.

١. آيا تاسو تله پيژنئ؟

٢. تله د څه شي له پاره کارول کېږي؟

٣. کله چې ونې په تبر پرې کړئ بيا لرګي دځه له پاره په کاربږي؟

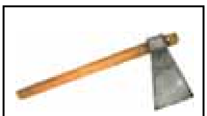
تبر

تله

تاک

تله

ت – له
تو – تيا
تو - تان
تول

تله
توتيا
توتان
تول

دا تله ده.

توتيا توت تلي.

توت تور هم وي.

۱. زده کوونکي دې د (ت) دتوري غږ، په یوازې او ګروپي توګه ادا کړي.

۲. زده کوونکي دې د (تله، توتیا، توتان، تول) کلمو په څپو باندې کار وکړي.

۳. زده کوونکي دې د لاندې تمرین له نیمګړو کلمو څخه چې په (تو، تا) سره پیل شوې دي بشپړې کلمې جوړې کړي.

تو	تان
	تیا
تا	ک
	ر

تـ تـ تـ ت ت ت ت

ټ

ددې لوست موخه دا ده چې زده کوونکي د(ټ) د توري نوم، بڼه اوغږ وپېژنـــي او ويې ليکي.

پوښتنې:

١. په پاس انځور کې څه شیان وینئ؟

٢. دخټک بل بوټ څه شو؟

٣. تاسې کله په ټال کې زنګېدلي یاست او که زنګېدلي یئ و نه وېرېدئ؟

کټ

بوټ

بوټان

خــ - ټک
ټال
غــ - ټ

خټک
ټال
غټ

خاټوله په ټال کې زانګي.

خټک د خاټولې ورور دی.

د خټک بوټان تور دي.

۱. زده کوونکي دې د(خټک، ټال اوغټ) دکلمو په څېر باندې کار وکړي.

۲. زده کوونکي دې د لاندې تمرين له نيمګړو کلمو څخه چې د (ټ) په توري پيل شوي دي بشپړې کلمې جوړې کړي.

ټ — ول

ټ — وکه

ټ — وټې

ټـــ ـټـــ ـټـــ ټ ټ ټ ټ ټ

ث

د دې لوست موخه دا ده چې زده کوونکي د (ث) دتوري نوم، بڼه اوغږ وپېژني او ویې لیکي.

پوښتنې:

۱. په انځور کې څه شیان وینئ خبرې پرې وکړئ؟
۲. آیا تاسې باغچه لرئ او څه په کې کرئ؟
۳. باران څه ګټې لري؟
۴. ثور دکال څوومه میاشت ده؟

ثریا

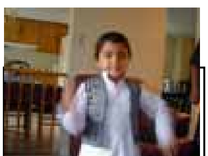

کوثر

د جرثقیل رسم

جرثقیل

ثور

ثر - یا
ثو – ر
کو - ثر

ثریا

ثور

کوثر

ثور د پسرلي دویمه میاشت ده.

په ثورکې ګلان شنه کیږي.

کوثر په باغچه کې ګلان کري.

۱. زده کوونکي دې د (ث) دتوري، غږ، په یوازې او ګروپي توګه ادا کړي .

۲. زده کوونکي دې د (ثریا، ثوراو کوثر) دکلمو په څپو باندې کار وکړي.

۳. زده کوونکي دې دچوکاټ له مخې دتورو څخه کلمې جوړې کړي.

ور	ث
	ریا

ثـــ ثـــ ثـــ ثـــ ث ث ث ث

ج

د دي لوست موخه دا ده چي زده کوونکي د (ج) دتوري نوم، بڼه اوغږ وپېژنـــي او يې وليکي.

پوښتني:

۱. تاسې کله جاله ليدلې ده؟

۲. له جالي څخه څه کار اخيستل کېږي؟

۳. داوبو څخه څه کار اخيستل کېږي؟

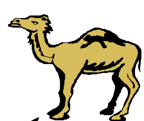

جونګی

جرابي

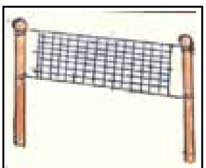

جال

جاله وان

جا- له - وان

ســــ – راج

جا – له

جون - ګي

دا جاله ده.

سراج جاله وان دی.

د ښوونځي ميدان جال لري.

جاله وان

سراج

جاله

جونګی

۱. زده کوونکي دې د(جاله وان، سراج، جاله، جونگی) دکلمو په ښپـــو باندې کار وکړي.

۲. زده کوونکي دې دچوکاټ له مخې د (ج) له توري څخه کلمې جوړې کړي.

	اله	
ال	ج	
	اله وان	

جـ جـ جـ جـ ج ج ج ج

ح

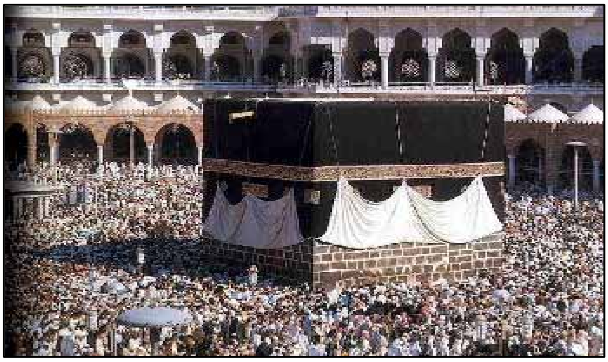

د دې لوست موخه دا ده چې زده کوونکي د (ح) د توري نوم، بڼه اوغږ وپيژنـــي او ويې ليکي.

پوښتنې:

١. په پورته عکس کې څه وينئ؟
٢. حاجيان په مکه معظمه کې څه کوي؟
٣. ستاسې له کلي څخه څو تنه حج ته تللي دي؟
٤. حج په چا فرض دى؟

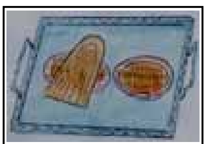

حلوا

حوض

حلاجي

حج

ذبيح حج ته ځي .

د جمال کاکا حاجي دى.

حج کول فرض دى.

حلــ – وا
حو- ض
حا – جي

حلوا
حوض
حاجي

۱. زده کوونکي دې د(حلوا، حوض، حاجي) دکلموپه څپو بانــدې کــار وکړي.

۲. زده کوونکي دې دلاندې نیمګړو کلمو څخه چې د(ح) په توري پیـــل شوې دي بشپړې کلمې جوړې کړي.

حـــ

لوا

وض

یران

حـــ حـــ حـــ حـــ ح ح ح ح

خ

د دې لوست موخه دا ده چې زده کوونکي د(خ) دتوري نوم، بڼه اوغږ وپېژنـــي او وېې ليکي.

پوښتنې:

۱. تاسو دکوچيانو خېمې ليدلې دي؟
۲. کوچيان ولې له يوه ځاى څخه بل ځاى ته ځي؟
۳. کوچيان کوم څاروي ساتي؟

خياط

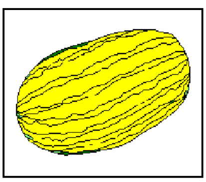

ختکی

دخرما ونه

خېمه

کوچيان خېمې لري.

په خېمو کې ژوند کوي.

لمر ختکي پخوي.

خېـــ – مه
پــ– خـــ - وي
تر - يخ

خېمه
پخوي
تريخ

۱. زده کوونکي دې د (خيمه، پخوي اوتريخ) دکلمو په ځپوکاروکړي.

۲. زده کوونکي دې د لاندې تمرين له نيمګړو کلمو څخه چې د (خ) پــه توري پيل شوې دي بشپړې کلمې جوړې کړي.

خــ

رما

تکی

ور

یاط

تمرين

خــ خــ خــ خــ خ خ خ خ خ

چ

د دې لوست موخه دا ده چې زده کوونکي د (چ) د توري نوم، بڼه او غـــږ وپېژنـــي اوهم يې وليکي.

پوښتنې:

۱. آيا تاسې په کوم ځای کې دچارمغز ونه ليدلې ده؟

۲. تاسې څو ډوله چارمغز پيژنئ؟

۳. شات دڅه شي څخه لاس ته راځي؟

مچۍ

چترۍ

چاينکه

مالوچ

چارمغز

چـــ – من

چار- مغز

کو- چی

چمن

چارمغز

کوچی

موچي چارمغز راوړل .

کوچی توت او چارمغز خوري.

په چمن کې ونې ولاړې وي.

١. زده کوونکي دې د (چارمغز،چمن اوکوچي) دکلمو په څپو باندې کار وکړي.

٢. زده کوونکي دې د(چ) د توري څخه دچوکاټ له مخې کلمې جوړې کړي.

	ی جوشه
بک	چا
	لاک

چـ چـ چـ چـ چ چ چ چ چ

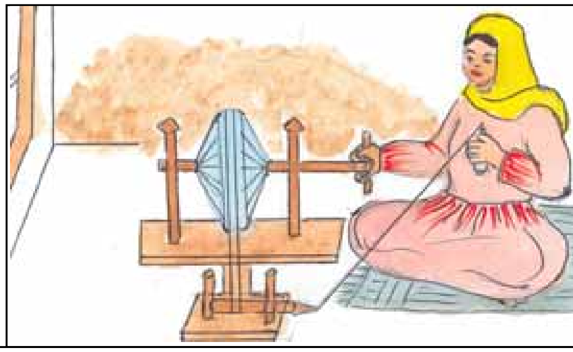

څ

د دې لوست موخه دا ده چې زده کوونکي د (څ) د توري نوم، بڼه او غږ وپېژنـــي اوهم يې وليکي.

پوښتنې:

١. په پورتني انځور کې ښځه څه کوي؟

٢. تاسې په کور کې څمڅۍ لرئ ؟

٣. بزګران څپره دڅه له پاره جوړوي؟

څمڅه

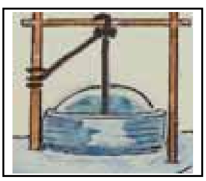

څاه

څپره

څرخه

څر – خه
ګل-څې-ره
لېم – څۍ

څرخه

ګل څېره

لېمڅۍ

زما مور څرخه کوي.

څرخې ته په لېمڅۍ ناسته ده.

لېمڅۍ له وړيو څخه جوړېږي.

۱. زده کوونکي دې د (ثرخه، ګل، ثبره او لېمثي) دکلمو په ثپو باندې کار وکړي.

۲. زده کوونکي دې د لاندې نيمګړو کلمو ثخه چې د(ث) په توري پيل شوي دي بشپړې کلمې جوړې کړي.

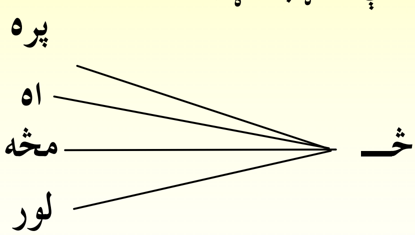

ثــ ثــ ثــ ثــ ث ث ث ث ث

ځ

د دې لوست موخه دا ده چې زده کوونکي د (ځ) د توري نوم، بڼه اوغږ وپېژني اوهم يې وليکي.

پوښتنې:

آيا تاسې ځنګل ليدلی دی؟

په ځنګله کې کوم، کوم شيان پيداکېږي؟

په کوم موسم کې دونو د پاڼو رنګ ژېړ وي؟

ځاله

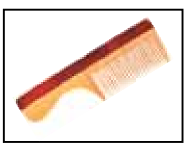

ږمنځ

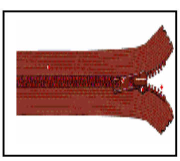

ځنځير

ځنګل

دا ځنګل دی.

اجمل ځنګله ته ځي.

ښځې اونارينه په ځنګل کې پاڼې ټولوي.

ښځې دزده کړې حق لري.

ځن – ګل

ځـــ - مـــ-کې

ورځ

ځنګل

ځمکې

ورځ

۱. زده کوونکي دې د (ځنګل، ځمکې او ورځ) دکلمو په څېو کار وکړي.

۲. زده کوونکي دې د لاندې نيمګړو کلمو څخه چې د(ځ) په توري پيل شوې دي، بشپړې کلمې جوړې کړي.

ځــ — ان
ځــ — نګل
ځــ — نځير
ځــ — ولې

ځــ ځــ ځــ ځــ ځ ځ ځ ځ ځ

د

د دې لوست موخه دا ده چې زده کوونکي د (د) د توري نوم، بڼه اوغـــږ وپېژنـــي اوهم يې وليکلی شي.

پوښتنې:

۱. تاسو شيان چېرته اخلئ؟

۲. له دوکان څخه دخپلي خوښې کوم شيان اخلئ؟

۳. له دوکان څخه پرته نور په کومو ځايونو کې سودا اخلئ؟

دستکول

رود

دروازه

دوکان

دو – کان
دا - دا
و - دود

ودود دوکان لري.

په دوکان کې سودا خرڅوي.

دو-کان

دا-دا

و-دود

داود له ودود سره مرسته کوي.

۱. زده کوونکي دې د (دوکان، ودود، دادا) دکلمو په څېو کار وکړي.

۲. زده کوونکي دې د لاندې نیمګړو کلمو څخه چې د (د) په توري پیل شوي ، بشپړې کلمې جوړې کړي.

د ← روازه / ره / اش / ام / وکان

د د د د د د د د د

ډ

د دې لوست موخه دا ده چې زده کوونکي د (ډ) د توري نوم، بڼه او غږ وپېژنــــي اوهم يې وليکلی شي.

پوښتنې:

۱. په انځورونو کې څه شی وينئ؟

۲. آيا تاسې کوم وخت په ډنډ کې لمبلي دي؟

۳. له ډنډ څخه څه ډول ګټې اخلئ؟

۴. پرته له ډنډونو څخه نورله کومو ځايونو نه اوبه په لاس راځي؟

ډول

راډيو

ډنډ

ډ – نډ
ډ - ول
ډو – ډۍ

مورږ په باغچه کې يو ډنډ لرو.

خلک په پاکو ډنډونو کې لامبي.

ډيوه او رشاد په خپل وخت ډوډۍ خوري.

ډنډ

ډول

ډوډۍ

١. زده کوونکي دې د (ډ) دتوري شکل په هوا کې رسم کړي.

٢. زده کوونکي دې د (ډنډ، ډوډۍ او ډول) دکلمو په څپو کار وکړي.

٣. زده کوونکي دې دلاندې نيمګړو کلمو څخه چې د (ډ) په تــوري پيــل شوې دي، بشپړې کلمې جوړې کړي.

نډ
ول
اکټر
وډۍ
اډه

ډ

ډ ډ ډ ډ ډ ډ ډ

ذ

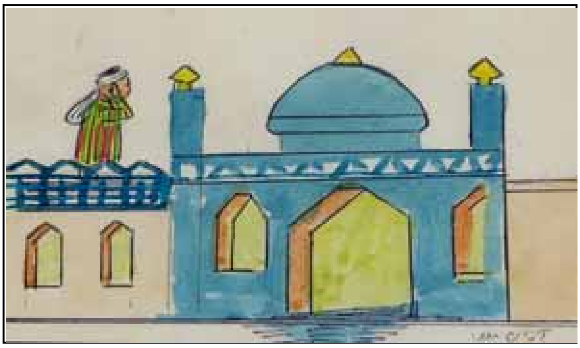

د دې لوست موخه دا ده چې زده کوونکي د (ذ) د توري بڼه، نوم او غږ وپېژني او هم يې وليکلی شي.

پوښتنې:

۱. په انځورونو کې څه شی وينئ؟
۲. ملا ولې آذان کوي؟
۳. ملا څو وخته آذان کوي؟
۴. ذره بین د څه شي له پاره کارول کېږي؟

ذره بین

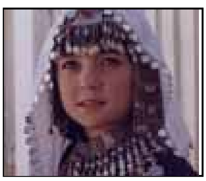

ذاکره

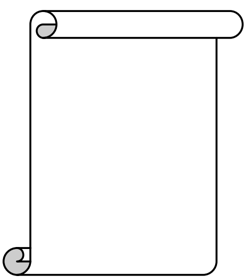

کاغذ

آذان

ذا - کره
آ – ذان
کا – غذ
جا - ذب

ذاکره
آذان
کاغذ
جاذب

ملا آذان کوي.

ذکي جومات ته ځي.

په جومات کې لمونځ کوي.

۱. زده کوونکي دې د (آذان، کاغذ، جاذب) دکلمو په څپو کار وکړي.

۲. زده کوونکي دې دلاندې نیمګړو کلمو څخه چې د (ذ) په تـــوري پیل شوې دي. بشپړې کلمې جوړې کړي.

ذ — کي
ذ — ره بین
ذ — اکره
ذ — کیه

ذ ذ ذ ذ ذ ذ ذ ذ

ر

د دې لوست موخه دا ده چې زده کوونکي د (ر) د توري نوم، بڼه او غږ وپېژنـــي اوهم يې وليکلی شي.

پوښتنې:

۱. په پورته انځور کې څه شی وينئ؟

۲. څوک د رمې څخه ساتنه کوي؟

۳. شپون د موسيقي کومه آله غږوي؟

۴. د رمې څخه څه شيان لاس ته راځي؟

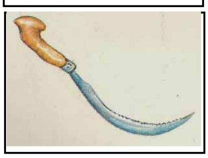

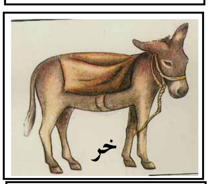

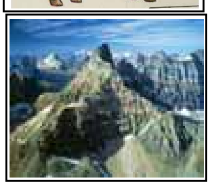

غر

ر – مه
غر
با - زار
غرو - نه

رمه
غر
بازار
غرونه

رمه

ذاکر رمه لري.

رمه په غره کې پيايي.

له رمې څخه کټه اخلي.

۱. زده کوونکي دې د(رمه، غر، بازار، غرونه) دکلمو په څپو کار وکړي.

۲. زده کوونکي دې دلاندې نیمګړو کلمو څخه چې د(ر) په توري پیل شوې دي، بشپړې کلمې جوړې کړي.

ر — ڼا

ر — مه

ر — حیم

ر — ود

ر ر ر ر ر ر ر ر

ړ

د دې لوست موخه دا ده چې زده کوونکي د (ړ) د توري نوم، بڼه اوغږ وپيژنـــي او هم يې وليکلی شي.

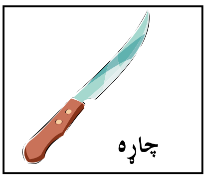

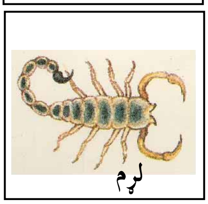

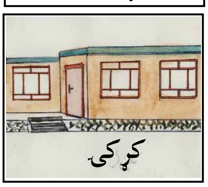

پوښتنې:

۱. تاسې څوک پيژنئ چې ړوند وي؟
۲. ايا ړوند سړی ليک زده کولی شي؟
۳. ړوند نورو ته لارښوونه کولی شي؟

ړوند

ړو – ند
زړ - کی
سـ - ړی
لـ - ړم

ړوند
زړکی
سړی
لړم

د زړکي پلار ړوند دی.

له ړانده سره مرسته کول ښه کار دی.

ړوند سړی ليک او لوست زده کولی شي.

١. زده کوونکي دې د (ړوند، زړګی، سړی، لړم) دکلمو په ثپو کار وکړي.

٢. زده کوونکي دې په تخته د (ولاړ، لړم، وړاندې، ړوند) په کلمو کې د (ړ) تر توري دايره وکاږي.

ړ ړ ړ ړ ړ ړ ړ ړ ړ

ز

د دې لوست موخه دا ده چې زده کوونکي د (ز) د توري، نوم، بڼه اوغږ وپيژني او هم يې وليکلی شي.

پوښتنې:

۱. تاسې سره زر پيژنئ؟

۲. ستاسو په کور کې څو ډوله زر شته؟ نمونه يې واخلئ.

۳. زر له څه شي څخه جوړېږي؟

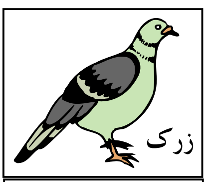

زرګر

زما ورور زرګر دی.

زر – ګر
ګر - دیز
با - زار

زرګر
ګردېز
بازار

زمرک په بازار کې ګاڼې جوړوي.

په ګردېز کې د ګاڼو دوکان لري.

۱. زده کوونکي دې د (ز) دتوري شکل په آزاده هوا کې کار وکړي.

۲. زده کوونکي دې د (زرګر، بازار،ګردېز) دکلمو په څپو کار وکړي.

۳. زده کوونکي دې د لاندې تمرين له نيمګړو کلمو څخه چــې د (ز) پــه توري پيل شوې دي بشپړې کلمې جوړې کړي.

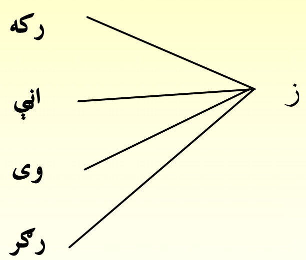

ز ز ز ز ز ز ز ز ز

ژ

د دې لوست موخه دا ده چې زده کوونکي د(ژ) د توري نوم، بڼه او غـــږ وپېژنـــي اوهم یې ولیکلی شي.

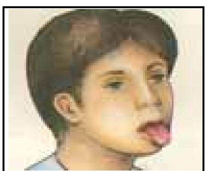

ژبه

غژگو

پوښتنې:

۱. په پاسني انځور کې څه وینئ؟

۲. آیا تاسې کله ژرندې ته تلي یاست؟که تللي یاست، هلتـــه موخه لیدلي دي؟

ژرنده

ژ - وند
ژبه
ژ– رنده

ژوند

ژبه

ژرنده

نژند یوه ژرنده لري.

پژواک د نژند ملګری دی.

دوی ژرندې ته یو ځای ځي.

۱. زده کوونکي دې د (ژوند، ژبه، ژرنده) دکلمو په ځپو کار وکړي.

۲. زده کوونکي دې د لاندې نیمګړو کلمو څخه چې د (ژ) په تــوري پیل شوې ، بشپړې کلمې ترې جوړې کړي.

ژ — وند
ژ — اله
ژ — به
ژ — رنده

تمرين

ژ ژ ژ ژ ژ ژ ژ ژ ژ ژ ژ ژ

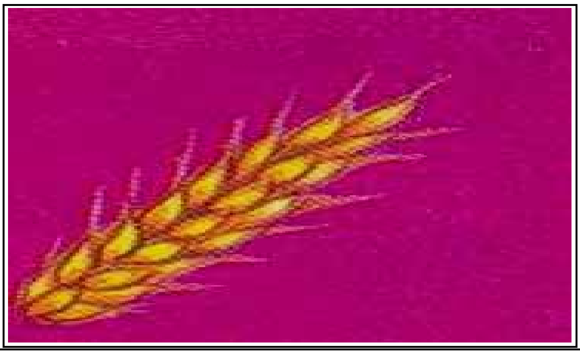

ږ

د دې لوست موخه دا ده چې زده کوونکي د (ږ) د توري نوم، غږ اوبنه وپېژني او هم يې وليکلی شي.

پوښتنې:

۱. تاسې دغنمو وږي ليدلي دي؟
۲. وږمې له غنمو څخه څه شی جوړ کړل؟
۳. پرته له غنمو نور دڅه شي وږي پېژنئ؟
۴. دغنمو څخه څه شيان په لاس راځي؟

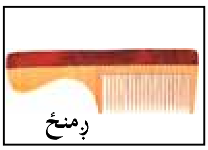

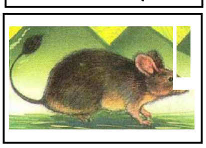

موږک

وږی

د وږمې پلار غنم وريبل.

ږ – منځ
مو – ږک
غو – ږ

سپوږمۍ د غنمو وږي راټول کړل.

ږمنځ
موږک
غوږ

د غنمو ډوډۍ خوږه وي.

۱. زده کوونکي دې د (ړمنځ، موږک، غوږ) دکلمـــو پـــه ځېـــو بانـــدې کاروکړي.

۲. زده کوونکي دې په تخته د (مېږه، موږک، وږی، غوږ، ړمنځ، سپوږمۍ) په کلمو کې دې د (ږ) تر توري دايره وکاږي.

ږ ږ ږ ږ ږ ږ ږ

س

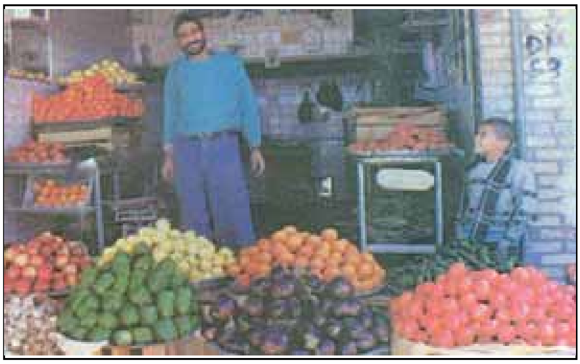

د دې لوست موخه دا ده چې زده کوونکي د (س) د توري نوم، بڼه اوغږ وپيژنـــي اوهم يې وليکي.

آس

سپی

سوی

پوښتني:

۱. تاسي څو ډوله سابه پيژنئ؟

۲. کوم سابه خام اوکوم سابه پاخه خوړل کېږي؟

۳. سابه څه ډول مينځل کېږي؟

سابه

سا - به

آ ــ س

پسر ــ لی

سابه

آس

پسرلی

اسلم له بازار څخه سابه راوړل.

سارا سابه پاک ومينځل.

د سبوخوړل روغتيا ته ډېره ګټه لري.

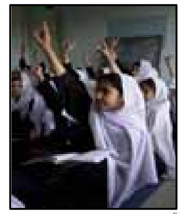

۱. زده کوونکي دې د (سابه، آس، پسرلی) دکلمو په ځپو کار وکړي.

۲. زده کوونکي دې د لاندې نیمګړو کلمو څخه چې د (س) په توري پیل شوې دي، بشپړې کلمې جوړې کړي.

سـ

با

هار

ور

پی

سـ سـ سـ س س س س

ش

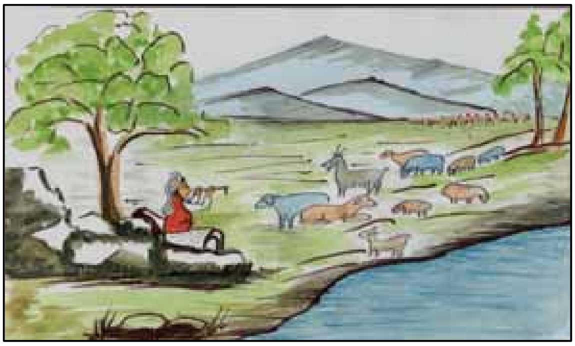

د دې لوست موخه دا ده چې زده کوونکي د (ش) د توري نوم، بڼه او غږ وپېژني او هم يې وليکلی شي.

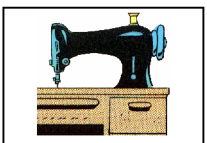

ماشين

داش

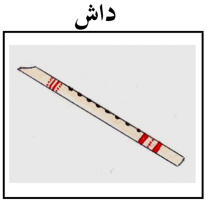

شپېلۍ

پوښتنې:

۱. شپون رمه چېرې پيايي؟

۲. روا ش څه ډول خوند لري؟

۳. له داش څخه څه کار اخيستل کېږي؟

۴. آيا ستاسو شپېلۍ يا کومه بله دموسيقۍ آله زده ده؟

شپون

شـــ - پون
دا - ش
شـــ - پې - لۍ

شپون

داش

شپېلۍ

شپون رمه پيايي.

په شنو درو کې رمې ښې څري.

شاکر په کلي کې داش لري.

۱. زده کوونکي دې د (شپون، داش، شپیلۍ) دکلمو په څپوکار وکړي.

۲. زده کوونکي دې دلاندې نیمګړو کلمو څخه چې د (ش) په توري پیل شوې دي، بشپړې کلمې جوړې کړي؟

شــ

پون
اباس
ین
ولي
اولي

کورنی دنده

شــ شــ شــ شــ ش ش ش ش

ښ

د دې لوست موخه دا ده چې زده کوونکي د(ښ) د توري نوم، ښه او غږ وپېژني او هم يې وليکلی شي.

پوښتنې:

١. په انځور کې څه چې وينئ خبرې پرې وکړئ؟

٢. تاسې په ښار کې اوسيږئ اوکه په کلي کې؟

٣. پرته له ښارونو څخه خلک چېرې اوسېږي؟

اوښ

ښکر

مښوکه

ښار

زه په ښار کې اوسېږم.

ښار جګ جګ تعميرونه لري.

په ښار کې ښوونځي ډېردي.

ښا - ر

او- ښ

مـــ - ښوکه

ښار

اوښ

مښوکه

۱. زده کوونکي دې د (ښار، اوښ، مښوکه) دکلمو په څپو کاروکړي.

۲. زده کوونکي دې دلاندې نيمګړو کلمو څخه چې د (ښ) په تـــوري پيـــل شوې دي، بشپړې کلمې جوړې کړي.

ښـــ — ار

ښـــ — ادي

ښـــ — کرونه

شـــ شـــ شـــ شـــ ش ش ش ش

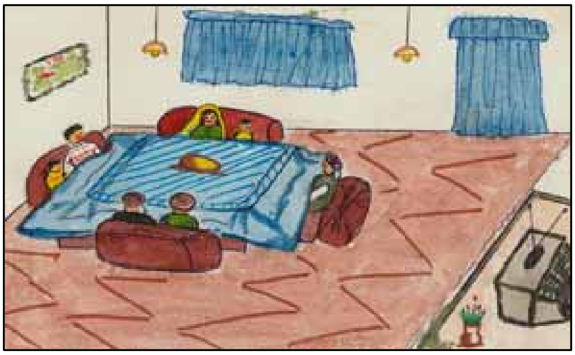

ص

د دې لوست موخه دا ده چې زده کوونکي د (ص) د توري نوم، بڼه او غږ وپېژني او هم يې وليکلی شي.

پوښتنې:

۱. تاسې په ژمي کې له سړوخه ځان څنګه ساتئ؟
۲. په ژمي کې څه ډول کالي اغوندئ؟
۳. دسکرو له سرنيوي څخه څنګه مخنيوی کېږي؟

صراحي

صابون

صندق

صندلۍ

صنــــ - د-لۍ
بـــ- صير
خـــ - لاص

صندلۍ
بصير
خلاص

مورې په ژمي کې صندلۍ ږدو.

صابر د صابون په فابريکه کې کار کوي.

بصير په دوکان کې هر ډول صابون خرڅوي.

۱. زده کوونکي دې د (صندلۍ، بصیر، خلاص) دکلمو په ښپو کار وکړي.

۲. زده کوونکي دې دلاندې نیمګړو کلموڅخه چې د (ص) په توري پیل شوې دي، بشپړې کلمې جوړې کړي.

صـــ

ابر

ابون

نف

ندوق

کورنی دنده

صـــ صـــ صـــ صـــ ص ص ص ص

ض

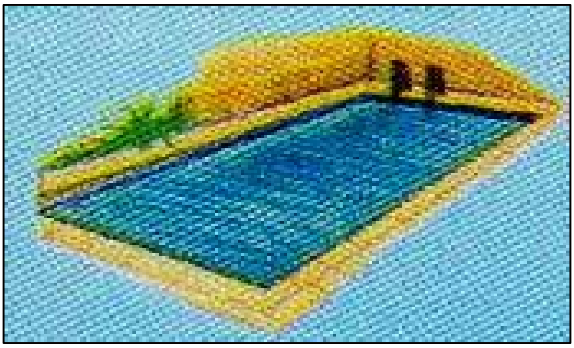

د دې لوست موخه دا ده چې زده کوونکي د (ض) د توري نوم، بڼه او غږ وپېژنــي اوهم يې وليکلی شي.

پوښتنې:

١. خلک په اوړي کې چېرې لامبي؟

٢. نور کوم شيان په اوبو کې لامبي؟

٣. تاسو کوم وخت لامبو وهلې ده؟

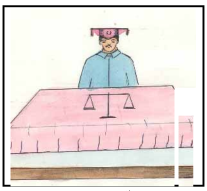

قاضي

ضعيف

حوض

مورِ په کور کې حوض لرو.

دا حوض افضل جوړ کړی دی.

له حوض څخه نيالګيو ته هم اوبه ورکوو.

حوض

افضل

ضرور

ضمير

حوض
اف – ضل
ضــــ - رور
ضــــ - مير

۱. زده کوونکي دې د (حوض، افضل، ضمير، ضرور) دکلمو په ښېو باندې کار وکړي.

۲. زده کوونکي دې پر تخته د (قاضي، ضعيف، ضرورت، حوض) پــه کلمو کې د(ض) تر توري دايره وکاږي.

تمرين

ضـــ ضـــ ضـــ ضـــ ض ض ض ض

ط

د دې لوست موخه دا ده چې زده کوونکي د (ط) د توري، نوم، بڼه او غږ وپېژنـــي او هم يې وليکلی شي.

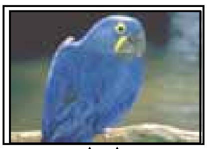

طوطي

سطل

طبله

پوښتنې:

١. تاسې پرته له طوطي څخه کوم الوتونکي پېژنئ؟

٢. طوطي څنګه مرغه دی؟

٣. له طبلې څخه پرته دموسيقۍ نورې کومې آلې پېژنئ؟

طوطي

طوطي ښکلی مرغه دی.

و - طن
طو - طي
خــ - ياط

وطن

طوطي

خياط

طاهره طوطي سره خبرې کوي.

د خياط طوطي شپېلی وهي.

۱. زده کوونکي دې د (وطن، طوطي، خياط) دکلمو په ځپو کار وکړي.

۲. زده کوونکي دې دلاندې نيمګړو کلمو څخه چې د (ط) په توري پيل شوې دي، بشپړې کلمې جوړې کړي.

ط — وطي
ط — ناب
ط — اووس
ط — ياره

کورنۍ دنده

ط ط ط ط ط ط ط

ظ

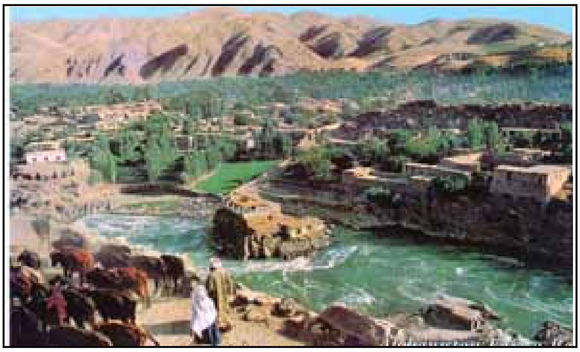

د دې لوست موخه دا ده چې زده کوونکي د (ظ) د توري نوم، بڼه او غږ وپېژنـــي اوهم يې وليکلی شي.

لوښي

لوښی

پوښتنې:

١. په منظره کې څه وينئ؟

٢. کوم ځای ستاسو خوښېږي او دليدو هيله يې لرئ؟

منظره

من - ظ - ره
ظر - فونه
حـــ - فيظ

منظره

ظرفونه

حفيظ

دا د حفيظ د کلي منظره ده.

زمونږ هيواد ښکلې منظرې لري.

د ظريف منظرې خوښېږي.

۱. زده کوونکي دې د(منظره، نظر، حفیظ) دکلمو په څپو باندې کار وکړي.

۲. زده کوونکي دې د لاندې نیمګړو کلمو څخه چې د (ظ) په توري پیل شوې دي بشپړې کلمې جوړې کړي.

ظ	اهر
	ریف
	رف

کورنۍ دنده

ظ ظ ظ ظ ظ ظ ظ

ع

د دې لوست موخه دا ده چې زده کوونکي د (ع) د توري، نوم، بڼه او غږ وپېژني اوهم يې وليکلی شي.

پوښتنې:

١. ساعت په ژوند کې څه ارزښت لري؟
٢. ستاسو ښوونځی په څو بجو پيل کېږي؟
٣. تاسې څه وخت لوبې کوئ؟

عينکې

ساعت

سا - عت
عـــ - مر
عيـــ - نـــ- کې

ساعت

ساعت
عمر
عينکې

عبدالله ساعت جوړونکی دی.

ساعت بېل بېل ډولونه لري.

ساعت مونږ ته وخت را ښيي.

۱. زده کوونکي دې د(ساعت، عمر، عینکې) دکلمو په څپو باندې کار وکړي.

۲. زده کوونکي دې دلاندې نیمګړو کلمو څخه چې د (ع) په تــوري پیــل شوې دي، بشپړې کلمې جوړې کړي.

عــ

مر

ینکې

مل

رض

تمرین

عــ عــ عــ ع ع ع ع

غ

د دې لوست موخه دا ده چې زده کوونکي د (غ) د توري، نوم، بڼه اوغږ وپېژني او هم يې وليکلی شي.

پوښتنې:

۱. دغاښونو پاکول څه ګټې لري؟

۲. تاسو غاښونه په څه شي پاکوئ؟

۳. دروغتيا دساتلو له پاره نورڅه کوئ؟

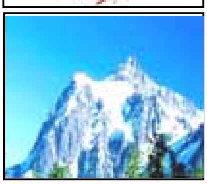

غر

غاښ

د غمي غاښونه روغ دي.

غــ - مي
روغ - تيا
غا - ښونه

هر وخت خپل غاښونه برسوي.

غمی

روغتيا

غاښونه

زرغونه هم خپلې روغتيا ته ډېر پام کوي.

۱. زده کوونکي دې د (غمی، روغتیا، غاښونه) کلمو په ځپو کار وکړي.

۲. زده کوونکي دې دچوکاټ له مخې د (غ) دتورې څخه کلمې جوړې کړي.

	می
ر	غ
	رمه

غـ غـ غـ غ غ غ غ

ف

ددې لوست موخه دا ده چې زده کوونکي د (ف) د توري نوم، بڼه او غږ وپېژنـــي اوهم يې وليکلی شي.

پوښتنې:

۱. تاسې څوک پېژنئ چې دفوټبال لوبې کوي؟
۲. تاسې نورې کومې سپورتي لوبې پېژنئ؟
۳. تاسې فوټبال اويا نورې لوبې له چاسره کوئ؟
۴. سپورت کول څه ګټه لري؟

نداف

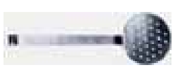

کفګیر

تیلفون

فوټبال

فواد او غفور فوټبال کوي .

ظريف د فوټبال له لوبې سره مينه لري.

فوټبال کول روغتيا ته ګټه رسوي.

فوټـــ- بال
ت- لیـــ-فون
نـــ- داف

فوټبال
تيلفون
نداف

۱. زده کوونکي دې د (فوټبال، ټېلفون، نداف) دکلمو په څېرو باندې کار وکړي.

۲. زده کوونکي دې دلاندې نیمګړو کلمو څخه چې د (ف) په تـــوري پیـــل شوې دي، بشپړې کلمې جوړې کړي.

ف — رهاد
ف — واد
ف — وټبال

فــ فــ فــ فــ ف ف ف ف ف

ق

د دې لوست موخه دا ده چې زده کوونکي د (ق) د توري، نوم، بڼه او غږ وپېژنـــي او هم يې وليکلی شي.

پوښتنې:

١. ولې قلم ستاسې ښه ملګرى دى؟

٢. پرته له قلم څخه نور په کومو شيانو ليکل کولی شو؟

٣. تاسې کوم توري او کلمې ليکلی شئ؟

قره قولي

قالينه (غالۍ)

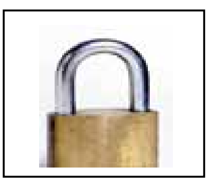

قلف

قلم

قديم سبق وايي.

قــ- لم
ســـ- بق
مــ - قيم

قلم

سبق

مقيم

دی د مشق په قلم ښه ليکل کوي.

مقيم په سبق کې ډېر لايق دی.

۱. زده کوونکي دې د (قلم، سبق، مقيم) دکلمو په څېرباندې کار وکړي.

۲. زده کوونکي دې دلاندې نيمګړو کلمو څخه چې د (ق) په توري پيل شوې دي، بشپړې کلمې جوړې کړي.

قــ

لف

ره قولي

ابل

لم

۳. زده کوونکي دې د (ق) دتوري شکل په ګوته په هواکې انځور کـــړي اود هغې آواز دې هم وباسي.

قــ قــ قــ قــ ق ق ق ق

ک

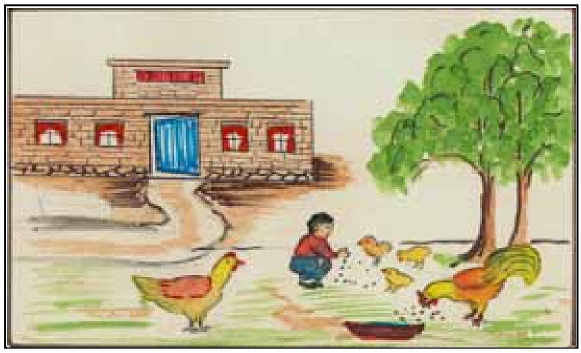

د دې لوست موخه دا ده چې زده کوونکي د (ک) د توري نوم، بڼه او غږ وپېژني اوهم يې وليکلی شي.

پوښتنې:

۱. تاسو سره په کور کې څوک اوسېږي؟

۲. تاسې دکور په کارونو کې څنګه مرسته کوئ؟

۳. تاسې په خپل کور کې دخپلې خوښې څه شی لرئ؟

چپرکټ

کدو

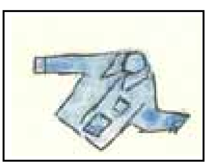

کورتۍ

کوزه

کور

زموږ کور ښکلی دی.

زه خپل کور پاک ساتم.

زه په کور کې کار کوم.

کور

کړ - کې

پاک

کور

کړکې

پاک

۱. زده کوونکي دې د (کور، کړکۍ، پاک) دکلمو په څېر باندې کار وکړي.

۲. زده کوونکي دې په تخته د (کړکۍ، کتاب اوپاک) په کلمو کې د (ک) تر توري دایره وکاږي، او د (ک) د توري ځای دې څرګند کړي. لکه: د (پاک) په کلمه کې، (ک) په آخر کې راغلی دی.

۳. زده کوونکي دې دلاندې نیمګړو کلمو څخه، چې د (ک) په توري پیل شوې دي، بشپړې کلمې جوړې کړي.

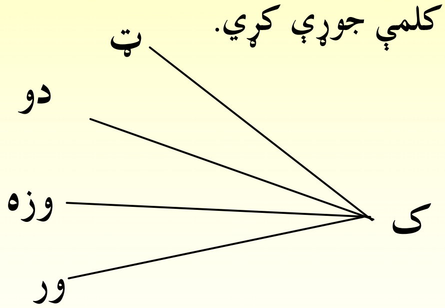

کــ کــ کــ ک ک ک ک

ګ

د دې لوست موخه دا ده چې زده کوونکي د (ګ) د توري، نوم، بڼه او غږ وپېژني اوهم يې وليکلی شي.

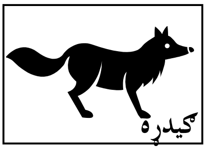

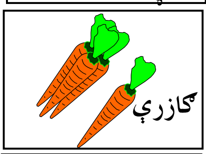

پوښتنې:

۱. په پورتني انځور کې کوم ډول ګلان وینئ؟

۲. تاسې په کور کې ګلان ساتئ ؟ اوکه يې ساتئ کوم ډول؟

۳. تاسې خورنګه ګلان ليدلي دي؟

ګلان

ګ- لان
ننګ- یا- لی
ب - رګ
ګېـــ - ډۍ

ګلان

ننګیالی

برګ

ګېډۍ

دا د ګلو باغ دی.

ګلالۍ ګلان ټولوي.

ګلالۍ د ګلانو ګېډۍ جوړوي.

۱. زده کوونکي دې د (ګلان، ننګيالی او برګ) دکلمو په څپو باندې کار وکړي. بيا دې په دغو کلمو کې د(ګ) توری په پيل، منځ او پای کـــې څرګند کړي.

۲. زده کوونکي دې دلاندې نيمګړو کلمو څخه چې د (ګ) په تـــوري پيـــل شوې دي بشپړې کلمې جوړې کړي.

ګ — يلاس
ګ — يدړه
ګ — ل

تمرين

ګـــ ګـــ ګـــ ګـــ ګ ګ ګ ګ ګ

ل

د دې لوست موخه دا ده چې زده کوونکي د (ل) د توري، نوم، بڼه او غږ وپېژني اوهم يې وليکلی شي.

پوښتنې:

١. په پورته انځور کې لالا څه کوي؟
٢. بزګران څه شيان کري؟
٣. له غنمو څخه څه په لاس راځي؟

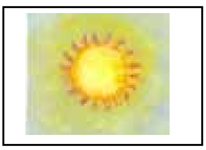
لمر

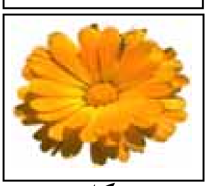
ګل

لو

لو – ګ - ري
لا - لا
رېــ - بل

لالا لو کوي.

غنم په لور رېبل کېږي.

لوګري
لالا
رېبل

لوګري د لو کالي اغوندي.

١. زده کوونکي دې د (لوګري،لالا، ګل) دکلمو په څپو باندې کار وکـــړي.

بیادې په دغو کلمو کې د (ل) دتوري ځای څرګند کړي.

٢. زده کوونکي دې په تخته د (لوګري، کالي، ربېل،ګل) په کلمو کې د

(ل) له توري دایره وکاږي.

کورنۍ دنده

لـ لـ لـ لـ لـ ل ل ل ل ل

م

د دې لوست موخه دا ده چې زده کوونکي د (م) د توري نوم، بڼه او غـــږ وپېژنـــي اوهم يې ولیکلی شي.

مار

موږک

پوښتنې:

١. تاسې د خپلې مور سره څه مرستې کولی شئ؟

٢. آيا تاسې د خپلې مور د سوغات څخه مننه کړې ده؟

٣. تاسې له هغو زده کوونکو سره چې مور او پلار نه لري څنګه مرسته کوئ؟

مور

مور
ما - ما
احـــ ــ ت- رام
ما- هي

مور

ماما

احترام

ماهي

زما مور کالي ګنډي.

مور په اولاد حق لري.

موږ د مور احترام کوو.

١. زده کوونکي دې د (مور،ماما، احترام) دکلمو په څپو باندې کار وکړي.

٢. بیادې په دغو کلمو کې د (م) دتوري ځای څرګند کړي.

٣. زده کوونکي دې په تخته د (مار، موږک، ماما او ماښام) په کلمو کې د (م) تر توري دایره وکاږي.

کورنۍ دنده

مــ مــ مــ مــ م م م م

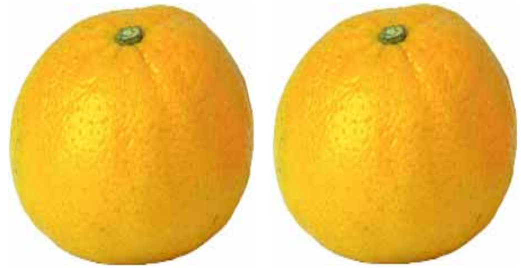

ن

د دې لوست موخه دا ده چې زده کوونکي د (ن) د توري، نوم، بڼه او غږ وپېژنــــي اوهم يې وليکلی شي.

پوښتنې:

۱. نارنج په کوم موسم کې پخېږي؟

۲. کومې مېوې نارنج ته ورته دي؟

۳. ستاسې کومې مېوې خوښېږي؟

نارنج

نا - رنج
نن – ګر- هار
ا – نار

نارنج

ننګرهار

انار

د حنان نارنج خوښېږي.

د نارنج خوړل ګټه لري.

په ننګرهار کې نارنج ډېر پیداکېږي.

۱. زده کوونکي دې د (نارنج، ننګرهار، انار) دکلمو په شپو باندې کار وکړي. بیا دې په دغو کلمو کې د(م) توری څرګند کړي.

۲. زده کوونکي دې په تخته د (ناک، ونه، نارنج، ننګرهار) په کلمو کې د (م) له توري دایره وکاږي.

کورنۍ دنده

نـــ نـــ نـــ نـــ ن ن ن ن ن

ڼ

د دې لوست موخه دا ده چې زده کوونکي د (ڼ) د توري، نوم، بڼه او غږ وپېژنـــي اوهم يې وليکلی شي.

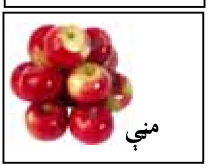

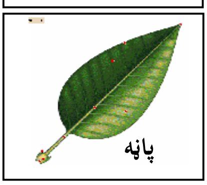

پوښتنې:

١. په پاس انځور کې څه وینئ؟ خبرې پرې وکړئ؟

٢. آیا تاسو چېرې اتڼ لیدلی دی؟

٣. آیا تاسې اتڼ کولی شئ؟

اتڼ

ا - تڼ
څـــ - ڼې
ب - ڼ - که
مـــ - ڼې

اتڼ

څڼې

بڼکه

مڼې

اتڼ د افغانانو ملي دود دی.

افغانان له اتڼ سره مینه لري.

خلک په خوښیو کې اتڼ کوي.

۱. زده کوونکي دې د (اتڼ، ځـــڼـــې، بڼکه، منڼې) دکلمو په ځپو باندې کار وکړي.بیادې په دغه کلمو کې د (ڼ) دتوري ځای ځرګند کړي.

۲. زده کوونکي دې په تخته د (اتڼ،ځڼې، بڼکه، منڼې) په کلمو کې د (ڼ) له توري دایره وکاږي.

ڼــ ڼــ ڼــ ڼــ ڼ ڼ ڼ ڼ ڼ

و

د دې لوست موخه دا ده چې زده کوونکي د (و) د توري ،نوم، بڼه او غږ وپېژنـــي اوهم يې وليکلی شي.

پوښتنې:

١. ولې واوره زمونږ په ژوند کې ارزښت لري؟
٢. په واوره کې مو څه ډول لوبې خوښېږي؟
٣. دتصوير له مخې مو کوم ژوي خوښېږي او ولې؟

غوا

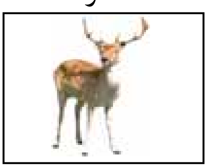

هوسۍ

پيشو

واوره

واو - ره
سم- سور
هېـــ - واد
پيــــ- شو

واوره
سمسور
هېواد
پيشو

په ژمي کې واوره اوري.

واوره ډېره يخه ده.

کوچنيان په واوره کې لوبې کوي.

۱. زده کوونکي دې د (واوره، سمسور، هېواد، پیشو) دکلمو په څپـــو باندې کار وکړي. بیادې په دغوکلمو کې د (و) دتوري ځای څرګند کړي.

۲. زده کوونکي دې په تخته د (واوره،سمسور، هېواد، پیشو) په کلمو کې د (و) له توري دایره وکاږي.

کورنۍ دنده

و و و و و و و

۵

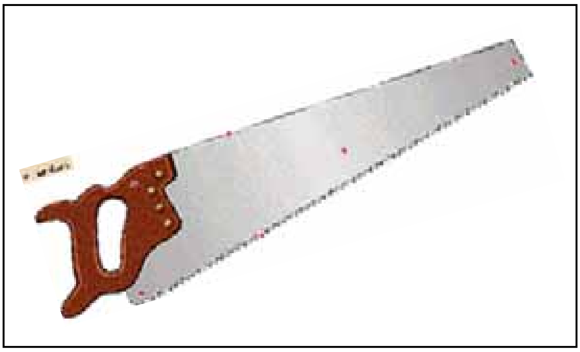

د دې لوست موخه دا ده چې زده کوونکي د (۵) د توري، نوم، بڼه، غږ وپېژنـــي اوهم یې ولیکلی شي.

دروازه

پیاله

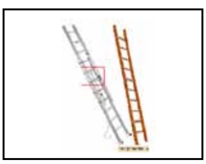

زینه

پوښتنې:

۱. آیا تاسو څوک لیدلي دي چې له لرګي څخه یې څه شی جوړ کړی وي؟
۲. پرته له ارې څخه د نجارۍ نور کوم اسباب پېژنئ؟
۳. له لرګي څخه څه شیان جوړېدی شي؟

اره

ا - ره
در- وا - زه
تبـــ- ره

اره
دروازه
تبره

اره تبره غاښونه لري.

په اره لرګي اره کېږي.

نجار په اره کار کوي.

١. زده کوونکي دې د (اره، دروازه، تېره) دکلمو په څپو باندې کار وکـــړي.

بيادې په دغوکلمو کې د (ه) توری څرګند کړي.

٢. زده کوونکي دې په تخته د (دروازه، اره، پياله، زينه) په کلمو کې د (ه) له

توري دايره وکاږي.

کورنۍ دنده

ه ه ه ه ه ه ه ه ه ه

ی

د دې لوست موخه دا ده چې زده کوونکي د (ی) د توري ، نوم، بڼه او غږ وپېژني اوهم يې وليکلی شي.

منګی

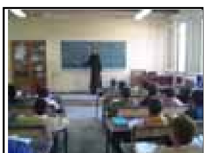

ټولګی

خټکی

پوښتنې:

۱. په پاس انځور کې څه وينئ؟ خبرې پرې وکړئ!

۲. په مني کې خلک څه کارونه کوي؟

۳. پرته له خټکي څخه، په مني کې نورې کومې مېوې پيداکېږي؟

منی

مــ – نی
ســ- ړی
زړ – ګی
لر – ګی

منی

سړی

زړګی

لرګی

زړګی خټکی خوري.

خټکي په مني کې پخېږي.

منی د مېوو موسم دی.

۱. زده کوونکي دې د (منی، سړی، زړګی، لړګی) دکلمو په څپو کار وکړي.

بیادې په دغو کلمو کې د (ی) دتوري ځای څرګند کړي.

۲. زده کوونکي دې په تخته د (یارګل، منی، سړی، وری، روغتیا، منګی) پــه

کلمو کې د (ی) تر توري دایره وکاږي.

کورنۍ دنده

ی ی ی ی ی ی ی ی

ې

د دې لوست موخه دا ده چې زده کوونکي د (ې) د توري ، نوم، بڼه اوغږ وپېژني اوهم يې ولیکلی شي.

پوښتنې:

١. کومې مېوې مو خوښېږي؟

٢. څو ډوله مېوې پېژنئ؟

٣. ولې مېوې روغتيا ته ګټه رسوي؟

٤. کومې مېوې وچېږي؟ نومونه يې واخلئ!

مېوې

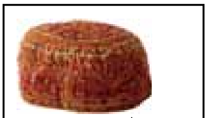

خولۍ

بیاتیګاني

مېوې

باغوان مېوې وچوي.

مې – وې
هېـــ- واد
ډې – رې

زمونږ هېواد ډېرې مېوې لري.

مېوې

هېواد

ډېرې

ځينې خلک په بازارکې مېوې خرڅوي.

۱. زده کوونکي دې د (مېوې، ډېرې، هېواد) دکلمو په څپو کار وکړي. او په هغو کلمو کې دې د (ې) توری څرګند کړي.

۲. زده کوونکي دې په تخته د (مېوې، لېرې، هېواد، ډېرې) په کلمو کې د (ې) له توري دایره وکاږي.

کورنۍ دنده

ې ې ې ې ې ې ې ې ې ې

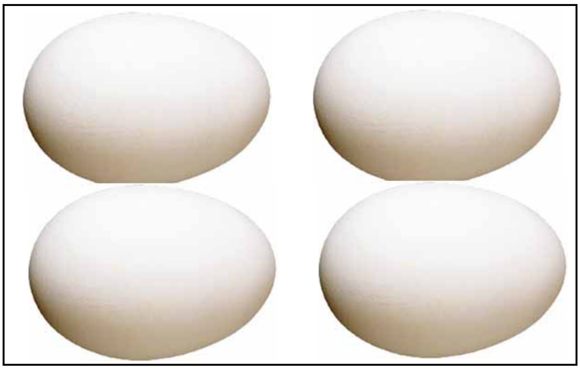

ۍ

د دې لوست موخه دا ده چې زده کوونکي د (ۍ) د توري، نوم، بڼه ، غږ وپېژني اوهم يې ولیکلی شي.

پوښتنې:

۱. تاسې په کور کې چرګان لرئ؟
۲. له چرګانو څخه څه ګټه اخلئ؟
۳. ستا په کور کې د چا هګۍ خوښېږي؟
۴. تاسې څه ډول پخې هګۍ خوښوئ؟

ثپلۍ

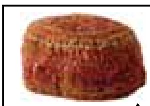

خولۍ

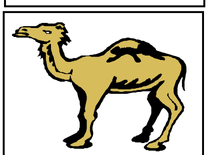

جونګۍ

ډوډۍ

هګۍ

هـــ – ګۍ
ثپـــ - لۍ
نجـــ – لۍ
ډو – ډۍ

هګۍ
ثپلۍ
نجلۍ
ډوډۍ

د هیلۍ هګۍ خوښېږي.

د هګیو خوړل ګټه لري.

ملالۍ هوسۍ ته تازه هګۍ راوړې.

۱. زده کوونکي دې د (هګۍ، څپلۍ، نجلۍ، ډوډۍ) دکلمو په ځپو کار وکړي، بيادې په دغو کلمو کې د (ۍ) دتوري ځای څرګند کړي.

۲. زده کوونکي دې په تخته د (خولۍ، ډودۍ، جونګۍ ، څپلۍ، هګۍ) په کلمو کې د (ۍ) له توري دايره راتاوه کړي.

کورنۍ دنده

ۍ ۍ ۍ ۍ ۍ ۍ ۍ ۍ ۍ

ئ

د دې لوست موخه دا ده چې زده کوونکي د (ئ) د توري، نوم، بڼه، غږ وپېژني اوهم يې وليکلی شي.

پوښتنې:

۱. ليک څه ډول استول کېږي؟

۲. پرته له ښوونځي څخه نور چېرې درس لولئ؟

کتاب ولولئ

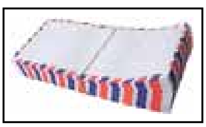

ليک ولولئ

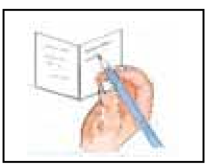

ليک وليکئ

ولولئ

ول – و - لئ

و – لي - کئ

ولولئ

وليکئ

نجوني او هلکان سبق لولي.

تاسې هم په ښوونځي کې سبق ولولئ، بيا يې په کور کې وليکئ!

۱. زده کوونکي دې د (ولولئ، وليکئ ، ولولئ) دکلمو په څېرو باندې کار وکړي، بيادې په دغو کلمو کې د (ئ) د توري ځای ځرګند کړي.

۲. زده کوونکي دې په تخته د (وخورئ، وليکئ، ولولئ) په کلمو کې د (ئ) له توري څخه دايره وکاږي.

ئ ئ ئ ئ ئ ئ ئ

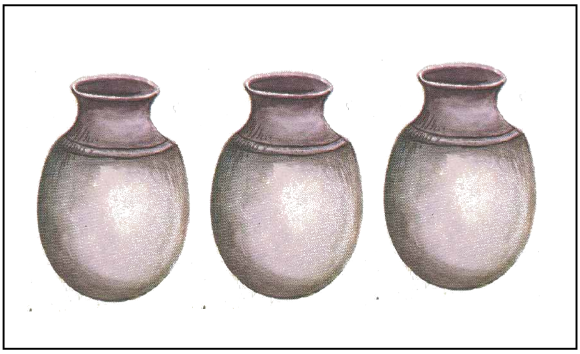

ي

د دې لوست موخه دا ده چې زده کوونکي د (ي) د توري، نوم، بڼه او غږ وپېژنـــي اوهم يې وليکلی شي.

پوښتنې:

١. په پورتني انځور کې څه وينئ؟
٢. له ګودر نه پرته خلک له کوم ځای څخه اوبه په لاس راوړي؟
٣. له منګي څخه پرته اوبه په څه شي کې ساتئ؟

دوبي

پيشو

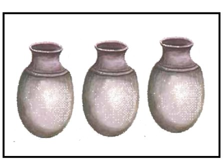

منګي

منګي

لو	لي
دو	بي
لي	کي
اچـــ	وي

لولي
دوبي
ليکي
اچوي

دا منګي دي.

نجونې ګودر ته ځي.

له ګودرنه په منګيو کې اوبه راوړي.

١. زده کوونکي دې د (لولي، دوبي، ليکي، اچوي) دکلمو په څپو باندې کار وکړي. بيادې په دغو کلمو کې د (ي) توری څرګند کړي.

٢. زده کوونکي دې په تخته د (لولي، دوبي، ليکي، اچوي) په کلمو کې د (ي) له توري دايره وکاږي.

کورنی دنده

یـــ یـــ یـــ یـــ ي ي ي ي ي

ﻫ

د دې لوست موخه دا ده چې زده کوونکي د (هـــ) د توري، نوم، بڼه او غږ وپېژني اوهم يې وليکلی شي.

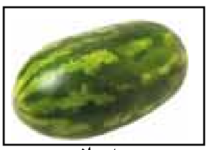

هندوانه

هيلۍ

پوښتنې:

۱. په پورته انځور کې هيلۍ څه کوي؟

۲. له هيلۍ نه پرته نور کوم الوتونکي لامبي؟

۳. تاسې څوک پېژنئ چې لامبو ووهلی شي؟

هيلۍ

هيـــ - لۍ
ما - هي
هو - سۍ
هـــ - ګۍ

هيلۍ

ماهي

هوسۍ

هګۍ

هيلۍ په اوبو کې لامبو وهي.

هلکان هم په پاکو اوبو کې لامبي.

د ماشومانو لامبو وهل خوښېږي.

۱. زده کوونکي دې د (هیلۍ، هوسۍ، هګۍ) دکلمو په څپو باندې کــــار وکړي ،بیادې په دغو کلمو کې د (هــ) توری څرګند کړي.

۲. زده کوونکي دې د نیمګړو کلمو څخه چې د (هــ) په توري پیل شوې دي بشپړې کلمې جوړې کړي.

هــ

رچاته

رڅوک

ر یو

یلۍ

کورنۍ دنده

هــ هــ هــ هــ هــ هــ هــ هــ هــ

الفبې

د دې لوست موخه ارزونه او د ټولو تورو د ليکلو او لوستلو تکرارول دي.

ا	آ	ب	پ	ت	ټ	ث	ج	چ	ح	خ	ځ
څ	د	ډ	ذ	ر	ړ	ز	ژ	ږ	س	ش	ښ
ص	ض	ط	ظ	ع	غ	ف	ق	ک	ګ	ل	م
ن	ڼ	و	هـ	ه	ی	ۍ	ې	ي	ئ		

۱. زده کوونکي دې د الفبا توري دښوونکي دلارښوونې سره سم په خپلو کتابچو کې په ترتيب سره وليکي.

د تېرو درسونو دتمرینونو تکرار او ارزیابي کول په لاندې ډول دي:
ښوونکی دې دماشومانو پاملرنه تمرینونوته راواړوي.

لومړی تمرین

۱ - ماشومان دې لاندې توري په کلموواړوي.

ط ، و ، ط، ي ، ط ، ا، هـ

ر ، خ ،ی ،ا، ط ، و،ط،ن

دوهم تمرین:

۱ - لاندې کلمې په تورو واړوئ.

منظره

نظر

ظاهر

حفیظ

نظمونه

نظم

دریم تمرین:

۱ - د (غ) دتوري په مرسته له نیمګړوکلمو څخه بشپړې کلمې جوړې کړئ.

غ

ني

ور

رمه

ټ

ورِ

څلورم تمرین :

۱ - زده کوونکي دې دلاندې جملو څپې راوښيي.

کریمه ، کومک ، کتاب ، کوي

پنځم تمرین:

۱ - زده کوونکي دې په خبرو اودژوند په نورو برخو کې نوبت مراعات کړي.

شپږم تمرین:

۱ - لاندې ورته کلمې یوه له بلې سره ونښلوئ.

میوې	هېواد
منګولې	مېلې
مستې	مزې
منې	منې
مزې	مستې
مېلې	منګولې
هېواد	میوې

اووم تمرین :

۱ - په لاندې نیمګړو اوبشپړو کلمو کې د(ه) توری راپه ګوته کړئ او دایره تري راو کاږئ.

تله، وتله، ته، جوړه، ډېره،

په، تره، راوړه،څه، مه، ځه،

پیاله، وراره

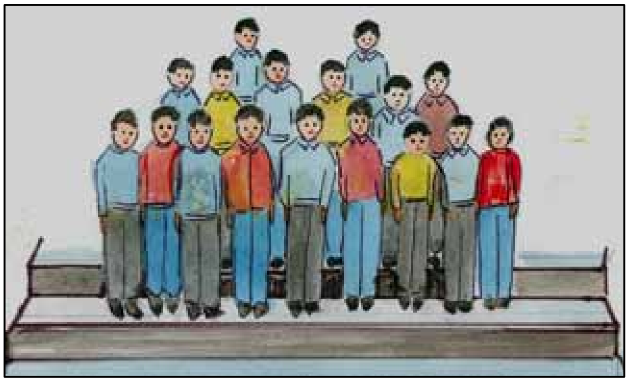

د دې لوست موخه د زده کوونکو د الفبې د تورو د لوستلو او ليکلو پــه ارزښـــت پوهېدل دي.

پوښتنې:

١. آيا تاسې دالفبې ټول توري وېلی شئ؟
٢. دالفبې ټول څو توري دي؟
٣. ستاسو نوم په کوم توري پيل کېږي؟

د الفبې ترانه

څه ښکلي حرفــونه دي خـــوارېه يې آوازونه دي
څه روان درســـونه دي ښکلي يې انځورونه دي
خوښ موټول مخونه شول دهرمخ مضمونونه شول
روانـــې کلمې لولـــو پـــه مينه يې جملې لولو
ګوتې مـــو لګيا شولې د ليک سره آشنا شولې
خلاصــــه الفــــبا شـــوله
ژبه مو ګويــــــــــا شوله

محمد عثمان نژند

۱. زده کوونکي دې د تختې پرمخ خپل نوم وليکي او نورو زده کوونکو ته دې دخپل نوم لومړى تورى ور په ګوته کړي.

۲. زده کوونکي دې دلوست په پاى کې ورکړل شوى تمرين په کور کـــې پـــه خپلو کتابچو کې وليکي.

حرفونه	آوازونه	لګيا شوله	آشنا شوله
درسونه		الفبا شوله	ګويا شوله
انځورونه		کلمې لولو	جملې لولو

کورنی دنده

توري

رواني کلمې لولو.

د دې لوست موخه دا ده چې زده کوونکي دکال څلور موسمونه وپيژني او دهر موسم نوم زده کړی شي.

پوښتنې:

۱. تاسو د کال موسمونه پيژنئ؟

۲. کوم موسم مو خوښېږي؟

۳. تازه مېوې څه وخت پخېږي؟

۴. د ونو پاڼې په کوم موسم کې ژېړېږي؟

دکال موسمونه

يو کال څلور موسمه دی. پسرلی،دوبی، منی او ژمی. په پسرلي کې بارانونه اوري. په دوبي کې هوا توده او مېوې پخېږي.

منی دمېوو او غلو موسم دی. په ژمي کې هوا سړه او کله کله واوره ورېږي.

۱. زده کوونکي دې په خپلو ګروپونو کې د (پسرلی، دوبی، منی، ژمی) کلمې په تورو واړوي.

۲. زده کوونکي دې د لوست په پای کې ورکړل شوی تمرین، چې د پاڼې په لمن لیک کې راغلی دی، ولیکي.

کورنۍ دنده

موسم

په ژمي کې هوا سړېږي.

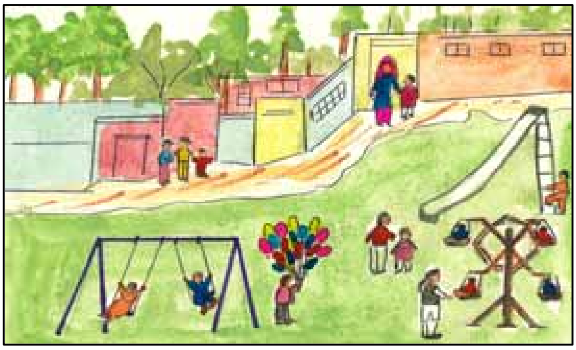

د دې لوست موخه دا ده چې زده کوونکي د اختر د نېکمرغـــو ورځـــو په باب معلومات پيداکړي.

پوښتنې:

١. په انځور کې څه وينئ؟
٢. مسلمانان څو اخترونه لري او په اخترونو کې څه کوي؟
٣. تاسې په اختر کې څه کوئ؟

د اختر ورځ

مورږ په يوه كال كې دوه اخترونه لرو. چې يو يې كوچنى اوبل يې لوى اختر دى. د اختر په ورځو كې نجونې او واړه هلكان لاسونه سره كوي. نوي كالي اغوندي، د خوښۍ او خوشحالۍ مېلې جـــوړوي او يوبل ته د اختر مباركي وايي.

۱. زده کوونکي دې په خپلو ګروپونو کې د (اختـــر، کـــالي، مبـــارکي خوشحالي) کلمې په تورو واړوي بیا دې هغه یوبل ته وښیي او یـــو د بل غلطۍ دې سمې کړي. ورکړل شوی تمرین دې زده کوونکي پـــه کور کې په خپلو کتابچو کې ولیکي.

اخـــ ← تر
اخـــ ← ته
اخـــ ← ترونه
اخـــ ← ته کېدل
اخـــ ← ترمبارکي

کورنۍ دنده

اختر

په اختر کې یوبل ته مبارکي وایو.

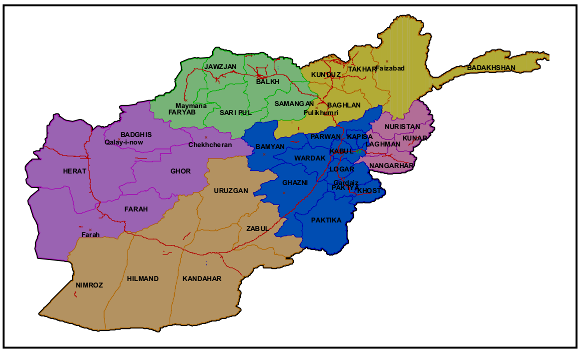

د دې لوست موخه زده کوونکو ته د هېواد اود هېواد پالنې په هکلـــه معلومـــات ورکول دي.

پوښتنې:

۱. زمونږ په هېواد کې څه څه شیان پیداکېږي؟
۲. ستا په خپل وطن کې څه شی خوښېږي؟
۳. مونږ خپل هېواد ته څه ګټې رسولی شو؟

زمونږ هېواد

زمونږهېواد ډېرښکلی دی. ډېرځنګلونـــه او هسک غرونه لري. په ښکلو دروکې یې سیندونه بهېږي او خاوره یې دغلو دانو د کرلو له پـــاره ګټوره ده. دا هېواد ډېر کانونه هم لري. هېـــواد مونږ ته دیوه کور په شان دی، نوراځئ چې خپـــل هېواد ودان او آباد کړو.

آباد دې وي زمونږ ګران هېواد افغانستان !

۱. زده کوونکي دې په خپلو ګروپونو کې د (هېواد، ځنګلونـــه، غرونـــه) کلمې په ځېو واړوي.

۲. زده کوونکي دې د لوست په پای کې، لاندې تمرین په خپلو کتابچو کـــې کاروکړي .

خلک
هېواد
وطن
وګړي
زده کوونکي
ښوونکي
مشران

زموږ

کورنۍ دنده

هېواد

زموږ هېواد ډېر ښکلی دی.

د دې لوست موخه دا ده چې زده کوونکي په دې پوه شي چې زموږ ملـــي بـــيرغ د يووالي نښه ده.

پوښتنې:

۱. آيا تاسو بيرغ ليدلی دی؟

۲. زموږ د بيرغ رنګونه ښوولی شئ؟

۳. زموږ بيرغ دڅه شي نښه ده؟

بيرغ

زموږ بيرغ درې رنګونه لري تـــور، ســـور اوشين. بيرغ زموږ د ملي يووالي نښه ده.

رپانده دې وي زموږ ملي بيرغ!

سرلوړي دې وي دافغانستان خلک!

۱. زده کوونکي دې په خپلو ګروپونوکې د (بيرغ، شين، ملـــي، افغانـــستان) کلمې په څپو واړوي. او لاندې تمرين دې په کور کې کار وکړي.

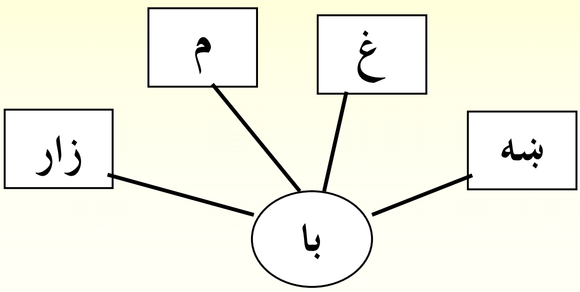

کورنۍ دنده

بيرغ

بيرغ زموږ ديووالي نښه ده.

د دې لوست موخه دا ده چې زده کوونکي جرګه وپیژني او په ارزښت یې وپوهیږي.

پوښتنې:

۱. تاسې دجرګې په هکله څه پوهیږئ؟
۲. تاسې په خپلو منځو کې څه ډول پریکړې کوئ؟
۳. کله چې تاسې تصمیم نیسئ دنورو سره مشوره کوئ؟

جرګه

جرګه زموږ یو پخوانی دود دی.
جرګه د هېواد له مشرانو څخه جوړېږي.
په جرګو کې د خلکو ستونزې اوارېږي.
د جرګې پرېکړو ته هر څوک درناوی کوي.

۱. زده کوونکي دې په ټولګي کې دټولګي دپاکولو په هکله غونډه وکړي او د هغې په هکله دې پرېکړه وکړي چې د ټولو زده کوونکو په خوښه وي.

۲. زده کوونکي دې له نیمګړو کلمو څخه چې د (لویه) په کلمې سـره پیـل کېږي بشپړه کلمه جوړه کړي.

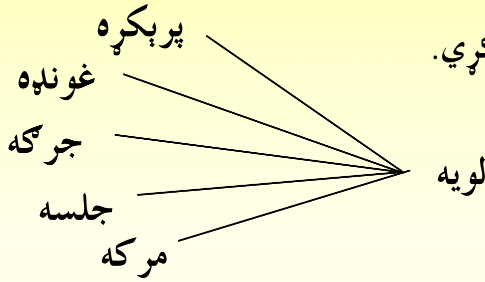

۳. زده کوونکي دې د لمن لیک تمرین په خپلو کتابچو کې ولیکي او یوبل ته دې وروښیي.

جرګه

د لویې جرګې غړي دخلکو غړي دي.

د دې لوست موخه دا ده چې زده کوونکي د سولې او آزادۍ په اړتیا پوه شي.

پوښتنې:

۱. په پورتني انځور کې څه وینئ؟
۲. تاسې نور کوم الوتونکي مرغان لیدلي دي؟
۳. تاسې په خپل کور کې الوتونکي مرغان ساتئ؟

کوتره

کاشکې!زه کوتـــره وای غـــــاړه مې کمره وای
ناستـــــــه په ډبـــره وای ډېـــره تېز نظـــره وای
پښې مې د سرو زرو وای ژوند مې بې خطره وای

۱. زده کوونکي دې دټولګي په مخ کې نورې سندرې، ترانې او نظمونه چې زده يې وي ټولګيوالو ته ووايي.

۲. زده کوونکي دې لاندې تمرين په کور کې په خپلو کتابچو کې وليکي.

کو

- تره - ترې
- ر - رونه
- ټه - ټې
- ره - رې
- زه - زې

کورنی دنده

کوتره

کاشکې! ژوند مې بې خطره وای.

د دې لوست موخه دا ده چې زده کوونکي د همکارۍ په اهمیت پوه شي او دهغـــې کلمې لوستل او لیکل زده کړي.

پوښتنې:

۱. آیا تاسې له چاسره مرسته کړې ده؟

۲. کله چې تاسو مرستې ته اړتیا درلوده چا د رسره مرسته کړې ده؟

۳. تاسې دکور په کوم کارکې مرسته کوئ؟

همکاري

ټول ماشومان یو د بل همکارۍ ته اړتیا لري. دوی په هر کارکې باید یو بل ته لاس ورکړي.

ځکه په همکارۍ کې هرکار په ښه شان ســـرته رسېږي. ماشومان په ګډه کار کې له یوبل څخه زده کړه کوي.

۱. زده کوونکي دې په څو ګروپونو ووېشل شي او دوی دې له هغو شیانو نـــه چې ورسره آشنا دي لکه (کمربند، رسۍ، قلم، لښته) کتارونه جوړ کړي او په پای کې دې وګوري چې دچا کتار اوږد دی.

۲. زده کوونکي دې له توروڅخه دکلمودجوړولو تمرین په خپلو کتابچو کـــې ولیکي او دخپلوګروپونو غړوته دې وروښیي.

۳. زده کوونکي دې په کور کې دلمن لیک تمرین ولیکي او بیا دې ولولي.

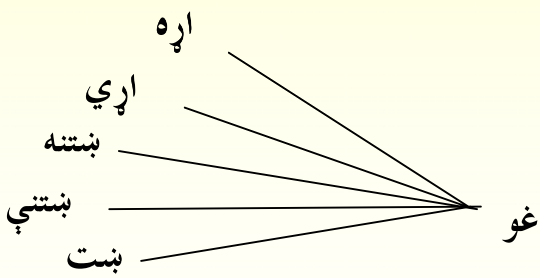

کورنۍ دنده

همکاري

هرانسان دبل مرستې اوهمکارۍ ته اړتیا لري.

د دې لوست موخه دا ده چې:

۱. زده کوونکي دانسانانو په برابرۍ پوه شي.

۲. په دې وپوهېږي چې ټول انسانان يو شان ټولنيز حقونه لري.

پوښتنې:

۱. آيا انسانان له يو بل سره توپير لري؟

۲. ولې ټول انسانان دعزت وړ دي؟

۳. ښه انسان څوک دی؟

ښه انسان

ټول انسانان په يو شان پيدا شـــوي دي. هـــر انسان عزت لري. تور په سپين اوســـپين پـــه تـــور لوړوالی نه لري. خو هغه انسان تر نورو ښـــه دی چې نېکخويه وي ، ښه کارونه کوي او نورو ته يې ګټه رسېږي.

۱. زده کوونکي دې په خپلو ګروپونو کې ددغه چوکاټ ورته کلمې یوه له بلې سره ونښلوي.بیادې دلاندې نیمګړو کلمو څخه بشپړې کلمې جوړې او یوبل ته دې ورونښيي.

انسان	عزت
عزت	انسان
ټول	یوشان
یو شان	ټول

ا

- نسان
- نسانیت
- نار
- نا
- نور

انسانیت

هر انسان عزت لري.

د دې لوست موخه دا ده چې زده کوونکي په ټولنيز ژوند کې د (زغم) په ارزښـــت او اهميت ښه پوه شي.

پوښتنې:

۱. آيا تاسې کوم وخت له چا سره شخړه يا لانجه کړې ده؟
۲. پرته له شخړې څخه ستاسې لانجه په بله کومه لاره نه حل کېدله؟
۳. په کوم وخت کې سړی له صبر او زغم څخه کار واخلي؟

زغم

کله کله ماشومان په خپلو منځو کې لانجـــې کـــوي. ماشومانو ته په کار دي چې د شخړو په وخت کې لـــه زغم اوصبرکولو څخه کار واخلي او له ځـــان څخـــه دا پوښتنه وکړي چې آيا دا لانجه په شخړه ارزي اوکه نـــه؟ شخړه ښې اړيکې له منځه وړي او ملګرتيا تـــه زيـــان رسوي.

۱. زده کوونکي دې په خپلو ګروپونو کې دمخامخ چوکاټ ورته کلمې يــوه له بلې سره ونښلوي.

شخړه	لانجه
زغم	غوره
خبرې	خبرې
لانجه	زغم
غوره	شخړه

۲. زده کـــوونکي دې لانـــدې نيمګړې کلمې بشپړې کړي او يوبل ته دې ور وښيي.

ز — غم
ز — غله
ز — ه
ز — ده کړه
ز — وی
ز — امن

زغم

لانجه او شخړه ښه کارنه دی!

د دې لوست موخه زده کوونکو ته د وخت اوخپل مسوولیت پېژندنه او په دوی کې دخپلواکۍ دروحیې پیدا کول دي.

پوښتنې:

۱. هره ورځ څه کارونه کوئ؟
۲. آیا دلوبو له پاره وخت ټاکئ؟
۳. کوم کارونه کولی شئ؟
۴. تاسې له چاسره ښه کار کړی دی؟

ښه ماشومان

ښه ماشومان د هر کار له پاره ټاکلی وخت لري.

دوی په خپل وخت ښوونځي ته ځي او د کور په کارونو کې مرسته کوي. همدارنګه په ټاکلي وخت لوبې کوي او په لوبو کې چا ته زیان نه رسوي. ښه ماشومان د ټولو خلکو درناوی کوي او له هر چا سره ښې اړیکې ساتي.

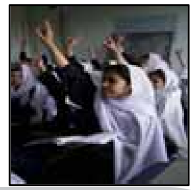

١. زده کوونکي دې په خپل ګروپ کې په مشوره ځانونو ته يوه- يوه دنده وټاکي چې دټولګي اوښوونځي په نظم او ساتنه کې ونډه واخلي. دمثال په توګه: په ټولګي کې دکاغذونوټولول، دتختې پاکول، دڅوکيو اوميزونو ترتيب او داسې نور.

٢. زده کوونکي دې دغه نيمګړې کلمې بشپړې کړي او په خپلو کتابچو کې دې وليکي.

سپا

- رښتونکی
- رښتونکي
- رښت
- رښتنه
- ره
- رل

کورنۍ دنده

وخت

دهر کار له پاره ټاکلي وخت وټاکئ.

د دې لوست موخه دا ده چې زده کوونکي په ژوند کې د اوبو په ارزښت او اهميت پوه شي او د نويو کلمو ليکل او لوستل زده کړي.

پوښتنې:

۱. د ناپاکو اوبو څښلو سره انسان په کومو ناروغيو اخته کېږي؟
۲. اوبه کروندو اوبوټو ته څه ګټه لري؟
۳. مورې ولې خپل لاس، خوله، مخ او ټول ځان په پاکو اوبو مينځو؟
۴. آيا ټولې اوبه پاکې دي؟

اوبه او ژوند

اوبه زموږ ژوند ته ډېرې ګټې لري. که اوبه نــــه واى د ټولو انسانانو او ژوو ژوند به نه و. ټولې کروندې ونې او بوټي د خپل ژوند له پاره اوبو ته اړتيا لري.
موږ هم بايد له پاکو اوبو څخه د څښلو، ځان پاکولو او نورو اړتياوو د لرې کولو له پاره کار واخلو چې روغتيا مو وساتل شي.

۱. زده کوونکي دې په خپلو ګروپونو کې د لاندې چوکاټ د تــورو څخــه کلمې جوړې کړي.

ژ – و – ن – د
ا – و – ب – ه
م – ې – و – ې
س – ی – ن - د

اوبه

آبادي ده.

ژوند دی.

سمسورتیا ده

ښکلا ده.

غلې دانې پخوي.

اوبه

انسانان په اوبو ژوندي دي.

د دې لوست موخه دا ده چې زده کوونکي دلمر دګټو په ارزښت پوه شـــي او دنـــوو کلمو ليکل او لوستل زده کړي.

پوښتنې:

١. غلې او دانې په څه شي پخېږي؟

٢. لمر څه وخت راخېږي؟

٣. لمر څه وخت لوېږي؟

لمر

زموږ هېواد ډېر ځلانده لمر لري.

لمر ساړه لرې کوي او تودوخه راولي.

لمر ټولو ونو، بوټو اوسبوته ژوند وربښي.

لمر تيارې رڼا کوي.

۱. زده کوونکي دې په خپلو ګروپونو کې دلاندې چوکاټ له تورو څخه کلمې جوړې کړي او په خپلو کتابچو کې دې وليکي.

ل – م – ر
ځ – ل – ا – ن – د – ه
ت – و – د
س – ا- ړ – ه
ت – ی – ا – ر- ه

ل
امبو
امبي
مونځ
ومړی
ار

تمرين

لمر

لمر ساړه لېرې کوي.

د دې لوست موخه دا ده چې زده کوونکي د روغتیا په ارزښت او د هغې په ساتنه پوه شـــي او د نـــوو کلمو لوستل او لیکل زده کړي.

پوښتنې:

۱. سپورت څه ته وایي؟

۲. آیا تاسې سپورت کولی شئ؟

۳. نجونې او هلکان پرته له سپورت څخه د روغتیا د ساتنې له پاره نورڅه کولی شي؟

روغ سړی

روغ سړی هرسهار له خوبه پاڅېـږي سپورت کوي. هغه په ورو ورو خبرو ځان نه خپه کـــوي اوکوښــښ کـــوي چـــې خوشحاله وي. روغ سړی نه یوازې خپل ځان بلکې خپـــل چاپېریال هم پاک اوسوتره ساتي. روغ سړی مېوې او نـــور خوراکي شیان په اوبو پاک مینځي اوبیایې خوري. پاکوالی روغتیا ته ډېره ګټه لري.

۱. زده کوونکي دې په ګډه سپورتي حرکتونه په عملي توګه سرته ورسوي.

۲. زده کوونکي دې دلمن لیک تمرین په کور کې ولیکي.

تمرین

روغتیا

روغ سړی هروخت خوشحاله وي.

موخه: زده کوونکي به د مخدره توکو او نورو بدو عملونو له پایلو خبر شي او دنوو کلمو لوستل او لیکل به زده کړي.

پوښتنې:

۱. نیشه يي مواد ولې بد دي؟

۲. څوک چې چلم او نسوار کاروي دهغوی دخولې بوی بد لګېږي؟

۳. بد عملونه نورڅه زیانونه لري؟

بدکارونه

سګرټ، نسوار، چرس او د نورو نـــشه یـــي موادو کارول روغتیا ته زیان رسوي.

کله کله داسې بد عملونه د انـــسان د مـــرګ سبب هم کېږي. د نشې بل زیان د پیسو زیـــان دی.له بدو کارونو څخه ځان ساتل د خدای(ج) امر دی.

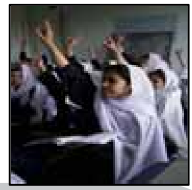

۱. زده کوونکي دې په خپلو ګروپونوکې دمخامخ چوکاټ له تورو څخه کلمې جوړې کړي.

۲. زده کوونکي دې دلمن لیک تمرین په کورکې ولیکی.

بد — عمل

بد — کارونه

بد — عملونه

بد — کړه وړه

س – ګ – ر – ټ
ن – س – و – ا – ر
ت – ا – و – ا – ن
چ – ر - س

تاوان:

بد عملونه روغتیا ته تاوان رسوي.

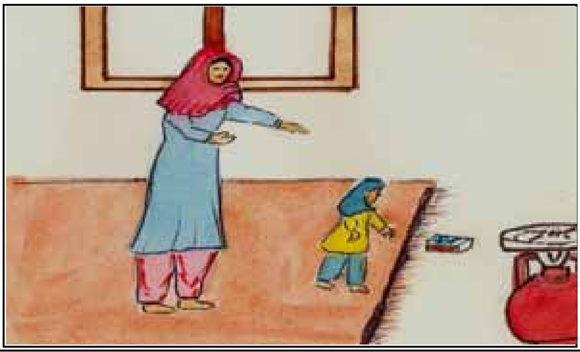

د دې لوست موخه دا ده چې زده کوونکي داورلګيت په خطرونو پوه کړی شي.

پوښتنې:

۱. په پورتني انځور کې څه وينئ؟

۲. پرته له اورلګيت څخه له نورو کومو شيانو سره لوبې کول خطر لري؟

۳. که چېرې کوم شی اور واخلي تاسې بايد څه وکړئ؟

اورلګيت

ګلنارې! ګل اندامه وګوره!

ګل اندامه اورلګيت ته نږدې کېږي.

ګل اندامې! له اورلګيت څخه لېرې ګرځه،

ځکه چې اورلګيت د لوبو شی نه دی اوخطرلري.

۱. زده کوونکي دې په خپلو ګروپونو کې ددغه چوکاټ ورته کلمې یوه له بلې سره ونښلوي مثال یې ورکړل شوی دی.

اورلګیت	لیرې
خطر	اور
اور	ګل ناره
ګل ناره	خطر
لیرې	اورلګیت

۲. ښوونکی دې زده کوونکي په ګروپونو وویشي ترڅو دورکړل شوي تمرین نیمګړې کلمې بشپړې کړي.

ور

ان کار
ان
ي
ی
انول
انی

کورنۍ دنده

اورلګیت:

داورلګیت څخه خطر پیداکېږي.

د دې لوست موخه دا ده چې زده کوونکي د نوو کلمو لوستل او ليکل زده کړي او د زړښت له مفهوم سره آشنا شي.

پوښتنې:

۱. په انځور کې څه وينئ خبرې پرې وکړئ؟
۲. زوړ سړی ولې کړوپ کړوپ په لاره ځي؟
۳. سپين ږيري رښتيا په ځوانۍ پسې لټه کوله؟

ځواني لټوم

يوسپين ږيری کړوپ، کـــړوپ، پـــه لاره روان و. شايې کړوپه وه. يوهلک په مخه ورغی، پوښتنه يې ترې وکړه، باباجانه څه لټوې؟

ده ورته وويل، "چې ځواني لټوم ځواني!!!"

۱. زده کوونکي دې په ټولګي کې اويا دباندې په يوه ګروپ کې سره کښېني دهر چاچې په زړه پورې کيسې زده وي په نوبت سره دې نورو ټولګيوالوته ووايي.

۲. زده کوونکي دې دلمن ليک تمرين په خپلو کتابچو کې وليکي.

کورنۍ دنده

ځواني:

بابا ځواني لټوي.

د دې لوست موخه دا ده چې:
۱. زده کوونکي د کیسو په مرسته د نوو کلمو لیکل او لوستل زده کړي.
۲. د انا او لمسیانو ترمنځ د خوږو اړیکو پېژندل دي.

پوښتنې:

۱. ستاسو انا له تاسو سره په خپل کور کې اوسېږي؟
۲. ستاسو انا له تاسو سره څه کوي؟
۳. د انا یوه کیسه موږ ته ووایئ؟

انا

زمری چې ډېر کوچنی و، له خپلې اناڅخه یې پوښتنه وکړه: رښتیا ووایه، څومره موده کېږي چې ته زما انا یې؟ انا خپل لمسي ته وکتل او ورته یې وویل: له هغې ورځې نه چې ته دې دنیاته راغلی یې. زمري وویل: که چېرې زه نه وی راغلی ته زما انا نه کېدې؟ ښه نو اوس څه شی راکوې چې ته مې انا کړې یې.

۱. زده کوونکي دې په ټولګي کې اویا دباندې په یوه ګروپ کې سره کېنیني د هرڅا چې د انا او یا نورې په زړه پورې کیسې زده وي په نوبت ســـره دې نوروته ووایي.

۲. زده کوونکي دې دلمن لیک تمرین په خپلو کتابچو کې ولیکي.

انا

انا ماته کیسې کوي.

د دې لوست موخه دا ده چې زده کوونکي په دې پوه شي چې ټول خلک ددرناوي ور دي.

پوښتنې:

۱. تاسې دخلکو څه ډول درناوی کوئ؟

۲. درناوی چاته باید وشي؟

۳. ستاسو له نظره کوم کارونه ښه دي؟

درناوی

ټول انسانان که ښځې دي اوکه نارینه، که سپین ږیري وي اوکه ځوانان او یا ماشومان ، د د رناوي ور دي. ښه ماشومان د ټولو خلکو د رناوی کوي. په هر کارکې نوبت مراعاتوي. د سپین ږیرو نه مخ ته نه ځي. د چا په خبروکې نه لوېږي. او دوی تل له هرچا سره ښه چلند لري.

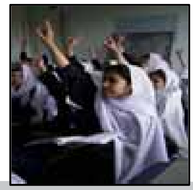

۱. زده کوونکي دې په نوبت سره دټولګي مخ ته راشي او زده کوونکو ته دې په دې هکله چې دوی څه ډول اوچا ته درناوی کوي ، خبرې وکړي.

۲. زده کوونکي دې دلن لیک تمرین په خپلو کتابچو کې ولیکي.

کورنۍ دنده

درناوی

ټول انسانان ددرناوي وړ دي.

د دې لوست موخه دا ده چې زده کوونکي د دوستۍ او د ملګرتيا په ارزښت پــوه شي، دنوو کلمو ليکل او لوستل زده کړي.

پوښتنې:

۱. تاسې دوستان لرئ؟

۲. آيا تاسو له چاسره څه ډول مرسته کړې ده، ؟

۳. د ښه دوست درلودل څه ګټې لري؟

دوستي اوملګرتيا

توريالی د زمرک ښــــه ملګـــری دی. دوی همېشه له يو بل سره مرسته کوي. کله چې يو خپه وي، نود خپل زړه حال بل ته وايي.

زمرک د يوه کـار کولـو څخه مخکې دخپل ملګري سره مشوره کوي. دوی همېشه له يــو بل سره لوبې او ساعت تېري هم کوي.

١. زده کوونکي دې په خپلو ګروپونو کې په نوبت سره دخپلو دوســـتانو او ملګرو دښو کړو وړو په هکله خبرې وکړي.

٢. زده کوونکي دې دلمن لیک تمرین په خپلو کتابچو کې ولیکي.

ماشو

مانو

متوب

موالي

م

دوستي

توریالی دزمرک ملګری دی.

د دې لوست موخه دا ده چې زده کوونکي د روغې جوړې په ارزښت او اړتیا پـــوه شـــي او د نووکلمو لیکل اولوستل زده کړي.

پوښتنې:

١. پخلاینه څه ته وایي؟

٢. د مرورو کسانو پخلاتوب تاسو لیدلی دی؟

٣. آیا تاسو کوم وخت له چاسره لانجه کړې ده؟

۴. آیا تاسو څوک پخلا کړي دي؟

روغه جوړه

کله چې د ماشومانو ترمنځ لانجه پیداشي بیا دوی له یو بل سره لوبې اوخبرې نه کوي.

مرور ماشومان باید د ملګرو په مرسته پخـــلا شي. ترڅو خپلو لوبو ته دوام ورکړي.

۱. زده کوونکي دې په خپلو ګروپونو کې د (روغې جوړې) پــه هکلــه کيسې وکړي، دمثال په توګه : دوی دچاسره په څه شي شخړه کړې ده. او بيا څه ډول پخلا شوي دي؟

۲. زده کوونکي دې دلمن ليک تمرين په خپلو کتابچو کې وليکي.

کورنۍ دنده

روغه جوړه

ماشومان تل له يو بل سره روغه جوړه

د دې لوست موخه دا ده چې زده کوونکي له کتاب سره مینه پیدا کړي او ښې ساتنې ته یې وهڅول شي.

پوښتنې:

١. ولې کتاب ستاسې ښه ملګری دی؟

٢. له دې کتاب څخه مو څه شیان زده کړي دي؟

٣. په دې کتاب کې مو کوم شیان خوښ دي؟

۴. کتاب باید څه ډول وساتل شي؟

کتاب

نوم زما کتاب دی — تاته مې خطاب دی
زه ستا ښه آشنا یمه — تاته کیسې وایمه
خومره ښې کیسې لرم — شاتو نه خوږې لرم
مشق دې دلیکنو یم — هم دې دلوستلو یم
پام مې په ساتلو کړه — په پاڼو اړولو کړه
پاک مې له ګردونو کړه — پام په انځورونو کړه
ښکلی مې هر باب دی
نوم زما کتاب دی

اروابناد محمد عثمان نژند

۱. زده کوونکي دې په خپلو ګروپونو کې دکتاب په هکله یوه- یــوه جملــه ولیکي او بیا دې د خپل ګروپ جملې په یوه پاڼه کې ولیکي او دټولګي په مخ کې دې ولولي. هر ګروپ دې داکار په نوبت سره سرته ورسوي.

۲. زده کوونکي دې د لمن لیک تمرین په خپلو کتابچو کې ولیکي.

ک
تاب
تابونه
تار
تارونه
ور
ورونه

کورنی دنده

کتاب

کتاب زمونږ ملګری دی.

د هیلۍ خړ رنګه بچی

هیلۍ او دهغې بچیان په خپلو منځو کې یو بل ته ډېر ګران وو او په خوشحالۍ یې ژوند کاوه.

کله چې وروستی بچی له هګۍ څخـــه

راووت، د هغـــه رنـــګ خـــړ او لـــه

نوروبچیانو څخه لوی و.

مورته خرړ بچی د نورو په څېرګـــران و

ولې نوروبچیانوته دا خرړ بچی چې دهغو

په شان نه و، ګران نه و، ځوراوه بـــه

یې. او ویل یې چې هغه بدرنګه دی.

خړ بچی دهغو له لاسه ډېر په تـــنګ و
او له کوره لېرې ولاړ. هغه هلته یوازې
شو او ډاربده. هغه پـــه خپـــل کـــور
اوخپلوانو پسې خپه شوی و.

هوا سړېدله، يوه ورځ يې وليدل چــې لوی الوتــونکي د برپورته په هوا کې الوزي. هغه الوتونکي ډېر ښکلــي وو. کوچني بچي وويل: کاشکې زه بدرنګه نه وی.

په پسرلي کــې هغـې، همغــه ښکلــي الوتونکي بياهم وليدل. داځلې هغه مرغان ددې مخې ته راکوز شول او ورتـــه يــې وويل: چې ته زموږ په څېر يوه هيلۍ يې.

دې باور نه کاوه، خوچې کله يې ترخپلو
پښولاندې اوبوکې وکتل، خپله څېره يې
وليده پوه شوه، چې دا يوه بدرنګه هيلۍ
نه، بلکې هغه نوره غټه شوې او ديـــوې
ښکلې هيلۍ په څېرده.

د پوهنې ترانه

پوهنه ده رڼا　　　وطن ته موښکلا
کتاب او قلم　　　زموږه رهنما

پوهنه ده رڼا،وطن ته موښکلا
کتاب او قلم زموږه رهنما

وطن زما يې ځان　　　له تانه شم قربان
ته وينه دافغان　　　ته لوړ په ټول جهان

پوهنه ده رڼا،وطن ته موښکلا
کتاب او قلم زموږه رهنما

آباد اوسې آباد　　　وطنه ته شې ښاد
موږه سرښندوپه تا　　　اوساتو دې آزاد

پوهنه ده رڼا،وطن ته موښکلا
کتاب او قلم زموږه رهنما

ته کور يې هم مې ګور　　　ته پلاريې هم مې مور
ته زړه دآسيا　　　او زما دسترګو تور

پوهنه ده رڼا،وطن ته موښکلا
کتاب او قلم زموږه رهنما

ته ننګ يې دآريا　　　او تاج يې ديما
ځارېږمه له تا　　　افغانستان زما

پوهنه ده رڼا، وطن ته موښکلا
کتاب او قلم زموږه رهنما

محمد مُعین مرستیال

درسی کتابونه دپوهني په وزارت پوري اړه لـــري په بازار کې يې اخيستنه او خرڅونه په کلکه منع ده. له سر غړونکو سره قانوني چلند کيږي.

کمپوز او ډيزاين:

عنايت الله "غفاري"، حميدالله "غفاري" ، نصرالدين" ناصر" او رحمت الله غفاري

د کتاب د استهلاک دوره (۳) کاله.